(8858)

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Совэдэй орган

№ 27 (8859)
ФЕВРАЛИИН 1
ВОСКРЕСЕНИ
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти—совет арадай дайшалхы, шалгагдамал манлай, коммунизмын илалтануудые эмхидхэн зоригжуулагша мандаха болтогой!

(КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлһээ).

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЭЭЛЖЭЭТЭБЭШЭ XXI СЪЕЗД

СССР-эй арадай ажахые 1959—1965 онуудта хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ

Январиин 29-нэй үглөөнэй заседани

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлые КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын делегадууд январиин 29-дэ саашадань зүбшэн хэлсээ.

Үглөөнэй заседани дээрэ нүхэр **Е. И. Андреева** (Тамбовой областиин Коминтернын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ) түрүүлэгшээр һууба. Тэрэ нүхэр **В. П. Мжаванадзеда** үгэ үгөө.

Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл шэнэ ажал хүдэлмэриин асари ехэ түсэбые совет арадай үмэнэ, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй үмэнэ эли тодоор тодорхойлон харуулжа үгөө гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Коммунизм холымнай ерээдүй бэшэ, харин һаядаа бэелүүлэгдэхэ хэрэг гэжэ энэ түсэб гүнзэгы ехэ этигэл түрүүлнэ.

Нүхэр Мжаванадзе саашань иигэжэ хэлэбэ. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин отрядуудай нэгэн бологшо Грузиин партийна организаци ленинскэ Центральна Комитедые тойроод батаар жагсанхайгаар XXI съездые угтаба. Долоон жэлэй даалгабарие дүүргэхээр шууд шиидэнги байһан тухайгаа Грузиин коммунистнууд районуудай, городуудай, областьнуудай бүхы партийна конференцинүүд дээрэ элсэр мэдүүлһэн байна.

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд ленинскэ национальна политикын бэелэл болоно, ороной ахадүү арадуудай экономико болон соёл культурые хүгжөөхэ тухай Коммунистическэ партиин анхарал оролдолго эдэ тоонууд соо харагдана. Долоон жэлэй түсэб нарична ёһоор гүнзэгыгөөр баримталагдаһан байна.

Грузиин ССР-эй промышленность, хүдөө ажахы, соёл культура болон наукын хүгжэлтын программа республикын байгаалиин баялиг болон эрхэ байдалые хараада абан зохёогдонхой гэжэ нүхэр Мжаванадзе саашань хэлээ. Долоон жэлэй турша соо хара, үнгэтэ металлурги, түлишын промышленность нилээд ехээр хүгжэхэ юм. Химическэ промышленностьда тусгаар анхарал хандуулагдаха байна. Электротехническэ предприятинуудай бүтээдэг продукци бүхы дээрээ 1965 ондо найма дахин ехэ болохо.

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринууд, хамагай түрүүндэ, сайн набша, виноград, сад тарилга нэгэ хахад — хоёр дахин ургахаар хараалагдаа. Сайн эрхим һайн набша ехээр ургуулха уялгаяа дүүргэхэдэмнай өөһэдтөө ургуулагдаһан набшаар хэгдэһэн сайгаар ороноо хүсэд хангажа шадахабди.

Мал ажал саашадань хүгжөөхэ гээшэ тон шухала зорилго болгон табигданхай. Долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор мал ажалай продукт абалга 2,5 дахин дээшэлхэ юм.

Ажал хэрэгэй амжалтые шиидхэдэг хүнүүд тухай капиталистическэ байгуулалтада орходоо, социалистическэ байгуулалтын тон булюу байһые долоон жэлэй асари ехэ түсэбые бэелүүлгэ шэнэ хүсэтэйгөөр харуулха байна.

Коммунистическэ байгуулалтын агууехэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ Грузиин партийна организаци олониитые элсүүлэн эмхидхэхэ гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездые манай делегаци найдуулна гээд, 220 мянган коммунистһаа бүридэдэг Грузиин Коммунистическэ партиин, республикын бүхы ажалшадай зүгһөө нүхэр Мжаванадзе мэдүүлээ.

Түрэл Коммунистическэ партиин түүхэтэ XXI съездын нээгдэһэн үдэрые толотомо һайхан, баясхаланта һайндэр, агууехэ баяр баясхалантай үдэр гэжэ совет арад нэрлээ гээд нүхэр **И. В. Капитонов** (Москвагай областиин парторганизаци) хэлээ. Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл, энэ съездын шиидхэбэри бидэнэр, коммунистнуудай, советскэ бүхы хүнүүдэй, бүхы дэлхэйн ажалшадай хүсэ шадалай болон зориг жолой шэнэ түгэлдэр эшэ үндэһэн болохо байна.

Манай партиин хараалһан агууехэ түсэбые хүсэдөөр һайшаажа, тэдэниие нэрэтэй солотойгоор дүүргэхээр бэлэн байһанаа Москвагай областиин партийна организаци, областиин бүхы ажалшад тодоор мэдүүлээ гэжэ нүхэр Капитонов саашань хэлээ. Промышленностиин, барилгын хэрэгые хүтэлбэрилгые шэнэдхэн табилгаһаа гайхамшагта үрэ дүнгүүдэй гараһые Москвагай областьһоо жэшээ абажа үгэ хэлэгшэ харуулһан байна.

Долоон жэлэй турша соо областиин промышленностиин хэр зэргээр хүгжэхэ байһан тухай нүхэр Капитонов хэлэбэ. Энэ үе соо промышленна бүхы продукци нэгэ хахад дахин нэмэхэ байна. Тиихэдэ, энэ ургалтын 80 процентнь ажалай бүтээсын дээшэлүүлэгдэһэнэй ашаар туйлагдаха юм. Үйлэдбэрие оньһожоруулха, үйлэдбэрие автоматизацилха, тэрэшэлэн машина, түхеэрэлгэнүүдые нарижуулан һайжаруулха талаар ехэ хэмжээнүүд хараалагданхай.

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө областиин предприятинуудта, манай бүхы орон дотор социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна гэжэ нүхэр Капитонов хэлээ. Мал ажалай болон таряан ажалай продукт үйлэдбэрилгөөр областиин хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй абаһан уялганууд тухай үгэ хэлэгшэ тогтоһон байна. 1965 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 105 центнер хүрэтэр мяхан, 904 центнер хүрэтэр һүн абтаха юм.

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти өөрынгөө ленинскэ ЦК-е тойрон хэзээ хэзээнэйхиһээ нягтаар эмхидхэн жагсангяар XXI съездээ угтаба гэжэ нүхэр Капитонов үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Совет ороной залуу үетэнэй ажабайдалай болон ажал хүдэлмэриин шухала асуудалнууд тухай ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **В. Е. Семичастный** хэлэһэн байна. Коммунизмые үргэнөөр байгуулха асари ехэ программа нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо найруулагдаһан байна. Энэ программа советскэ хүн бүхэниие ехээр баясуулан омогорхуулна. Манай ороной эдир залуу хүбүүд, басагадай ажал, һуралсал, амаралта тухай эсэгэ ёһоной анхарал оролдолго эсэшэ сусашагүйгөөр гаргадагайнь түлөө партиин ленинскэ Центральна Комитедтэ тэдэнэр хизаарлашагүй ехэ баясхалан хүргэнэ. Согтой баяртай, ажалда дуратай, үнэн сэхэ, үүсхэлтэй, патриотизмын, пролетарска интернационализмын үзэл сурталаар, эб найрамдалые хүсэдэгөөр хүмүүжүүлэгдэһэн залуу үетэнөөрөө манай арад омогорхожо шадаха байна.

Партиин үнэн сэхэ туһалагша комсомолой яажа ургаһан, хатуужаһан тухай нүхэр Семичастный хэлээ. КПСС-эй XX съездһээ хойшо комсомол ажахын болон культурна байгуулалтын асуудалнуудта тусгаар ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Манай обществын бүхы ажабайдалда комсомолой дүүргэдэг үүргэ хэмжээлэшэгүй ехээр ургаа.

Олониитын уряагаар, комсомолой путёвкоор шэнэ газар элдүүрилгэдэ, Зүүн районуудай, Хойто зүгэй болон Сибириин барилгануудта, шэнэ газарай таряа хуряалгада, малай фермэнүүдтэ хүдэлхэеэ богонихон үе соо 5 миллион үлүүтэй залуу хүнүүд гараһан байна. Энэ хадаа манай залуушуулай олооро баатаршалга гаргадагай, Эхэ орондоо хизаарлашагүй ехээр дурладагай, партиин хэрэгтэ үнэн сэхэ байдагай гэршэ болоно бэшэ гү!—гээд нүхэр Семичастный мэдүүлээ.

Съезддэ бэлэдхэлэй үедэ залуушуулай дунда гайхамшагта патриотическа хүдэлөөн — коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэ олохын түлөө мүрысөөн дэлгэрһэн байна. Залуушуулай 35 мянга гаран коллективүүд энэ хүдэлөөндэ оролсонхой.

Долоон жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые дүүргэхын түлөө залуушуулай эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байһан тухай мэдээнүүдые нүхэр Семичастный дурдаа. Эдир залуу хүбүүд, басагадые хүмүүжүүлхэ зорилгонууд, энэ хэрэгэй түлөө комсомолой харюусалгын дээшэлһэн тухай үгэ хэлэгшэ дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна. Уран һайханай бүлгэмүүдые хүгжөөхэ шухала байһан тухай тэрэ һануулаад, орон дотор туризмые эрхимээр эмхидхэхэ, туристска базануудые нээхэ, үхибүүдэй, эдир залуушуулай уншаха уран зохёолой номуудые хэблэхэ ябадал гуримшуулха тухай асуудал табяа.

Эсэгэ оронойнгоо алдар солын, коммунизмын аша туһын тулада комсомол Коммунистическэ партиин туг доро ябажа, ямаршье габьяа гаргахаар бэлэн байна гээд үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Семичастный мэдүүлээ.

Манай агууехэ Эхэ орон, манай совет арад өөрынгөө удха шанараар гайхамшагта, гүнзэгы ехээр сэдьхэл хүдэлгэмөөр үдэрнүүдтэ мүнөө ажаһууна гээд нүхэр **И. В. Спиридонов** (Ленинградай партийна организаци) хэлэбэ. Манай орон дотор капитализмые социализмын илаһан тухай 25 жэлэй урда тээ энэ түүхэтэ байшан соо партиин XVII съезд дээрэ соносхогдоо бэлэй. Түүхын талаар хаража үзэбэл 25 жэл тон богонихон болзор юм. Гэбэшье энэ үе соо манай орон өөрынгөө хүгжэлтэдэ дэлхэйн нэгэшье ороной түүхэдэ урдань хэзээдээшье үзэгдөөгүй, угаа ехэ дабшалта хэһэн байна.

Партиин хараалһан асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлхын тулада Ленинградай областиин ажалшад бүхы совет арадтай хамта эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байна. 1913 ондо Россин бүхы промышленностиин үгэһэндэ орходоо хоёр үлүүтэй дахин ехэ продукци Ленинградай промышленность үнгэрэгшэ жэлдэ бүтээгээ. Совнархозой 300 гаран предприяти продукци бүхы дээрэнь гаргаха энэ оной январиин түсэбые болзорһоонь урид, XXI съездын нээгдэхэ үдэр дүүргэһэн байна.

Техническэ дэбжэлтэ манай промышленностиин хүдэлхэ гол шэглэл болоно гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ. Долоон жэлэй турша соо Ленинградай областиин промышленна продукциин хэмжээн нэгэ хахад үлүүтэй дахин нэмэхэ юм.

Ленинскэ Центральна Комитедые тойрон нягтаар жагсаһан Ленинградай партийна организаци долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ Ленинградай областиин ажалшадые элсүүлэн эмхидхэхэ, коммунистическэ байгуулалтада шэнэ амжалта туйлахын түлөө ленинградайхидай тэмсэлые толгойлхо гэжэ КПСС-эй XXI съездые нүхэр Спиридонов найдуулаа.

Чехословакиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Антонин Новотный** суглаарагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан үгэ хэлэжэ, Чехословакиин Коммунистическэ партиин, ажалшадай зүгһөө съезддэ үнэн зүрхэнэй, ахадүүгэй амаршалга хүргөө.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиһаа манай парти хододоо жэшээ абадаг, дүршэлтэй һургагшамнай гэжэ тэрэниие хододоо тоолодог байна. Һүүлэй жэлдэ манай хүдэлмэридэ туйлагдаһан амжалтанууд КПСС-эй XX съездын дүнгүүдһээ оронойнгоо онсо эрхэ байдалда зохилдуулан хэһэн тобшололнуудта түшэглэдэг юм гэжэ нүхэр Новотный хэлээ.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб социалистическэ оронуудай хоорондохи холбоо барисаае саашадань үргэдхэн бэхижүүлгэдэ, уласхоорондын социалистическэ ажал хүдэлмэриин хубаарилга саашадань дэлгэрүүлгэдэ, социалистическэ бүхы оронуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые түргэнөөр хүгжөөлгэдэ ехээр туһалха байна гэжэ нүхэр Новотный хэлээ.

Коммунизмын саашанхи илалтануудта туһалхын тулада Чехословакиин коммунистнууд, манай бүхы ороной ажалшад таанадтай зэргэлэн ябажа, саашадаа бүхы хүсэлэл оролдолгоёо гаргаха байна гээд нүхэр Новотный мэдүүлээ.

Германиин Нэгэдэмэл социалистическэ партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Вальтер Ульбрихт** съездын делегадуудта ахадүүгэй, дайшалхы халуун амаршалга Германиин Нэгэдэмэл социалистическэ партиин, немец арадай бүхы эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй зүгһөө хүргэһэн байна.

Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй бүхы хүдэлөөндэ долоон жэлэй түсэбэй угаа ехэ удха шанартай байһан тухай, немец арадай национальна зорилго тухай. Германитай эбэй договор баталха, Баруун Берлиниие өөрын эрхэтэй амгалан ёһоной город болгохо гэжэ Советскэ Союзай гаргаһан үүсхэлэй шухала удха шанартай байһан тухай, Германиһаа хариин сэрэгүүдые гаргаха, атомна зэбсэгһээ сүлөө зоно байгуулха гэжэ нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо дурсагдаһан дурадхалнуудай удха шанар тухай нүхэр Ульбрихт дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Богонихон забһарлалгын һүүлээр съездын үглөөнэй заседани дахяад эхилжэ, нүхэр **Н. И. Беляев** түрүүлэгшээр һуугаа. Съездын Мандатна комиссиин элидхэлые шагнаха гэһэн дурадхал ороо гэжэ тэрэ мэдээсээ. Энэ дурадхал нэгэн дуугаар баталан абтаа. Мандатна комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **В. М. Чураев** элидхэл хэбэ.

КПСС-эй XXI съезддэ хамта дээрээ 1.269 делегат шиидхэхэ эрхэтэйгээр, 106 делегат зүбшэхэ эрхэтэйгээр һунгагдаһан байгаа гэжэ нүхэр Чураев хэлээ. КПСС-эй XXI съездын делегадууд бүхы партийна организацинуудта партиин Уставые наринаар сахин һунгагдаһан байна. Съездын бүхы делегадуудай эрхэ түлөөлгые үнэнтэ гэжэ Мандатна комисси мэдэрээ.

КПСС-эй 7.622.356 гэшүүд, КПСС-эй гэшүүндэ 616.775 кандидадууд, хамта 8.239.131 коммунист партиин зэргэдэ тоологдоно. Энэ хадаа XX съездын үеынхидэ орходоо 1.023.626 хүнөөр олон юм гэжэ элидхэлшэ мэдээсээ.

XX съездын заабаринуудые бэелүүлэн, партийна организацинууд түрүү хүнүүдые, хамагай түрүүндэ, хүдэлмэришэд болон колхознигуудай дундаһаа шэлэжэ партида абаха тухай оролдолго ехээр гаргадаг болоо. 1958 ондо партида абтагшадай гурбанай хоёр шахуу хубинь хүдэлмэришэд, колхознигууд болоно.

52 национальностиин XXI съезд дээрэ түлөөлэгдэһэниинь Советскэ Союзай арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай, харилсаа холбооной бэхижэжэ байһан тухай, национальна кадрнуудые ургуулан хүмүүжүүлхэ тухай партиин анхаралтайгаар хандадаг тухай гэршэлжэ үгэнэ.

Шиидхэхы эрхэтэй делегадуудай дунда промышленностьда, барилгада, транспортда хүдэлдэг 355 хүн, хүдөө ажахыда хүдэлдэг—175 хүн бии. Делегадуудай дунда 432 партийна, 147 советскэ, 12 профсоюзна, 7 комсомольско хүдэлмэрилэгшэд, наукын, соёл культурын, искусствын, элүүрые хамгаалгын 50 ажал-ябуулагшад, 91 сэрэгэй алба хэгшэд бии.

Съездын делегадуудай дунда 399 хүдэлмэришэд, колхознигууд тоологдоно. Энэ хадаа XX съезддэ хабаадаһан хүдэлмэришэд, колхознигуудта орходоо 78 хүнөөр олон байна. Делегадуудай ерэн дүрбэн процентнь Советскэ Союзай орденууд болон медальнуудаар шагнагданхай, 67 хүн Ленинскэ, Сталинска шангуудаар тэмдэглэгдэнхэй, 51 делегат Советскэ Союзай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй, 158 делегат Социалистическэ Ажалай Геройнууд юм.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта хүдэлхэ мэргэжэлтэдэй олон тоото кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар манай партиин ехэ амжалта туйлаһаниинь мэдээжэ. Манай партиин составта мүнөө үедэ 2 миллион 300 мянга гаран мэргэжэлтэд бии. Энэ ушар съездын делегадуудай составһаашье харагдана. 708 делегат дээдэ, 67 делегат хүсэд бэшэ дээдэ, 155 делегат дунда эрдэмтэй.

Үнинэйшье кадрнууд, залуушье хүдэлмэрилэгшэд съезддэ ерээ. Съездын делегадуудай 12,7 процентнь 35 хүрэтэр наһатай, 8,4 процентнь 36-һаа 40 хүрэтэр, 47,8 процентнь 41-һээ 50 хүрэтэр, 31,1 процентнь 50-һаа дээшэ наһатай хүнүүд болоно.

Партийна стажайнгаа талаар делегадууд иимээр хубаарна: 45 делегат нюусаар хүдэлэлгын, граждан дайнай баатарлиг һургуули гараһан хүнүүд юм; делегадуудай 19,9 процентнь 1921—1930 онуудта, 33,8 процентнь — 1931—1940 онуудта, 21,7 процентнь — 1941—1945 онуудта, 21,1 процентнь — 1946 ондо, хойшонхи үедэ партида ороһон хүнүүд байна.

Манай партиин зэргэдэ 1.605.804 эхэнэр тоологдоно гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Шиидхэхы эрхэтэй делегадуудай 222 хүниинь гэхэ гү, али 17,5 процентнь эхэнэрнүүд болоно.

Зүбшэхэ эрхэтэй делегадуудай состав тухай мэдээнүүдые дурдаад, элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ нүхэр Чураев иигэжэ хэлээ:

— Партийна, гүрэнэй, ажахын элдэб ажал-ябуулгын олон тоото кадрнуудые парти ургуулжа, соёл сурталай талаар хүмүүжүүлэн хатуужуулжа шадаа гэжэ КПСС-эй XXI съездын делегадуудай состав гэршэлэн харуулна.

Нүхэр Чураевай элидхэлээр, Мандатна комиссиин элидхэлые баталха гэһэн шиидхэбэри съезд нэгэн дуугаар батала абаа.

Партиин соёл сурталай хүдэлмэри, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ асуудалнууд тухай нүхэр **Е. А. Фурцева** хэлэһэн байна.

Манай съездын хүдэлмэри марксизм-ленинизмын творческо шэнжэ шанартай байһые, манай партиин, арадай дүй дүршэлөөр, уласхоорондын коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй бүхы хүдэлөөнэй дүй дүршэлөөр марксистско-ленинскэ теориин хододоо баяжуулагдажа байдагые харуулна. Тиимэһээ съездын хүдэлмэри марксизм-ленинизмын баялигта үнэтэ нэмэри боложо, элдэб эсын ревизионизм болон догматизмда шэнэ тон шанга сохилто хэхэ байна.

Коммунистическэ обществын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада арадай ажалай болон зохёон байгуулхы хүсэлэл оролдолгые залан зорюулха зуураа, парти хадаа обществын бодото байдалһаа хүнүүдэй оюун мэдэрэлэй гээгдэхэгүй тухай эсэшэ сусашагүй оролдолго гаргадаг гэжэ нүхэр Фурцева онсолон тэмдэглээ. Партиин зүгһөө соёл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхаха, ажалшадай, хамагай түрүүндэ, ургажа ябаа үетэнэй коммунистическэ ушар ёһо мэдэлгые дээшэлүүлхэ гээшэ эхилээд байһан долоон жэлэй гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

Соёл сурталай хүдэлмэриин асуудалнууд үшөө яахадаа ехэ удха шанартай болоноб гэхэдэ, империализмын зүгһөө соёл сурталай талаар хэгдэхэ добтолгонуудта эсэргүү, хүнүүдэй оюун бодолдохи буржуазна абари заншалай үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэл саашадаа хэхэ болонобди гэжэ нүхэр Фурцева хэлээ.

Бүхы соёл сурталай хүдэлмэриин шэглэл болон удхые долоон жэлэй түсэбэй гол зорилгонуудай тодорхойлхо, байһан тухай нүхэр Фурцева саашадань дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Мүн соёл культурын талаар агууехэ хубисхал хэһэн совет орон дотор хүнүүдэй оюун бодолой эрилтэнүүдые бүри хүсэдөөр хангаха эрхэ байдалай, бии болгогдоһые гэршэлһэн эли тодо жэшээнүүдые тэрэ дурадхаһан байна.

Манай ороной уласхоорондын культурна холбоо барисаае үргэдхэн бэхижүүлхэ тухай тэрэ саашань хэлэбэ.

Долоон жэлэй түсэб манай ороной материальна, мүн оюун бодолой баялигые тон ехээр арьбадхаха байна. Энэ асари ехэ түсэбые дүүргээд байхадамнай уласхоорондын культурна холбоо барисаа шангадхаха үргэн ехэ арга боломжо нээгдэхэ, Совет гүрэнэй уласхоорондын нэрэ хүндэ бүри дээшэлхэ, имагтал социализм али бүхы бодото дэбжэлтэ хүн түрэлтэндэ хангаха, соёл культура, наука, искусствые үзэгдөөгүй түргэнөөр бадаруулха гэжэ бүхы дэлхэйн хүн зондо эли тодоор харуулха байна гээд үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Фурцева хэлээ.

«Краснодонуголь» трестын «Северная» гэжэ № 2 шахтын нүүрһэ малтагшадай солото бригадир нүхэр **Н. Я. Мамай** (Луганска партийна организаци) Донбассай шах-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд. Зураг дээрэ: съездын забһарлалгын үедэ Вьетнамай Ажалшадай партиин делегациие толгойлогшо Хо Ши Мин Индонезиин Компартиин делегациин хүтэлбэрилэгшэ Д. Н. Айдит хоёр мандаашалалдажа байна.

ТАСС-эй фотохроника.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЭЭЛЖЭЭТЭБЭШЭ XXI СЪЕЗД

СССР-эй арадай ажахые 1959—1965 онуудта хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ

(Түгэсхэл)

тёрнуудай зүгһөө съездэ халуун амаршалга хүргөө.

Долоон жэлэй шэнэ түсэбые Донбассай шахтёрнуудай угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаһан тухай, энэ түсэбые болзорһоонь урид амжалтатайгаар дүүргэхын тулада бүхы совет арадтаяа хамта шахтёрнуудай хамаг хүсэеэ зорюулхаар бэлэн байһан тухай, нүүрһэ ехээр малтахын, өөрынь үные химдаруулхын түлөө Советскэ Союзай горнягуудай дунда үргэнөөр дэлгэрһэн хүдэлөөн тухай тэрэ тогтожо хэлээ.

Нүхэр Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ, КПСС-эй XXI съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр, бүхы 59 он соо нүүрһэ малтагша бүхэн үдэр бүри халаанайнгаа нормоһоо гадуур 2,5 тонно нүүрһэ малтан абаха, тонно нүүрһэнэй өөрынь үные нэгэ түхэриг 50 мүнгөөр химдаруулха гэжэ уялга абаһан тухайгаа дурдаад, уялгануудаа бидэнэр нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ байнабди гэжэ ехэ баяртайгаар мүнөөдэр съездэ элидхэнэб гээд, нүхэр Мамай мэдүүлээ. Һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө Мамайн бригадада коммунистическэ ажалай бригадын үндэр дээдэ нэрэ зэргэ олгоһон байха юм.

Коммунистическэ байгуулалтын талаар хараалагдаһан түсэбүүдэй болзорһоо урид дүүргэгдэхын тулада советскэ шахтёрнууд бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гэжэ нүхэр Мамай үгынгөө түгэсхэлдэ съездые найдуулаа.

Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Георге Георгиу-Деж** үгэ хэлэхэдээ, Центральна Комитедэй, бүхы партиин зүгһөө, Румыниин Арадай Республикын хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай зүгһөө Советскэ Союзай алдарта Коммунистическэ партиин XXI съездэдэ аха дүүгэй амаршалга хүргөө.

Долоон жэлэй түсэбые — коммунизм байгуулха асари ехэ програмые дүүргэлгэдэ ехэ амжалта туйлахыень совет арадта, тэрэнэй сэсэн мэргэн хүтэлбэрилэгшэ — Советскэ Союзай Коммунистическэ партида Румыниин хүдэлмэришэнэй парти, Румыниин хүдэлмэришэн анги, бүхы арад үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Георге Георгиу-Деж хэлээ.

Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Янош Кадар** дэлгэрэнгы үгэ хэлэхэдээ, Венгриин коммунистнуудай, Венгриин бүхы ажалша арадай зүгһөө съездэдэ амаршалга хүргөө.

Бразилиин, Таиландын, Парагвайн Коммунистическэ партинуудһаа, тэрэшэлэн Доминиканска Арадай социалистическэ партиһаа КПСС-эй XXI съездын нэрэ дээрэ амаршалгын бэшэгүүд абтаа гэжэ түрүүлэгшэ нүхэр Н. И. Беляев мэдээсээ.

Иигээд съездын үглөөнэй заседани хаагдаһан байна.

Январиин 29-нэй үдэшын заседани

Үдэшын заседани дээрэ нүхэр А. И. Гаевой (Днепропетровско партийна организаци) түрүүлэгшээр һуужа, тэрэ нүхэр **Я. Э. Калнберзиндэ** үгэ үгөө.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд угаа ехэ политическэ дэбжэлтээр, үйлэдбэриин ехэ илалтануудаар угтагдаһан байна гэжэ нүхэр Калнберзин хэлээ. Манай арад асари ехэ илалтануудые туйлажа, партиин XXI съездые угтаба. Энэ илалтанууд партиин XX съездын, Центральна Комитедэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө совет арадай эршэтэй шангаар тэмсэһэнэй үрэ дүн мүн болоно.

Промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгын шэнэдхэн табигдаһанһаа уламжалан, социалистическэ индустриин улам түргэнөөр хүгжэжэ байһан тухай, бусад советскэ республикануудта орходоо 20 жэлээр хожомдожо, хүгжэлтын социалистическэ замда ороһон советскэ Латви аха дүү совет арадуудай аха дүүгэй туһаламжын ашаар бүхы союзна республикануудтай зэргэлэн ябажа, арадайнгаа ажахын бүхы һалбаринуудта гайхамшагта илалта туйлажа XXI съездые угтаа гэжэ тэмдэглэбэ. Латвиин промышленность тон түргэнөөр хүгжэнэ. Продукци бүхы дээрэнь үйлэдбэрилгэ 1958 ондо 1940 онойхидо орходоо 9 дахин ехэ болоһон байна.

Промышленна үйлэдбэриие саашадань тон ехээр хүгжөөхэ ябадал долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаа. Промышленностиин бүхы продукци 1965 ондо мүнөөнэйхидэ орходоо 65 процентээр дээшэлхэ юм.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай республикын партийна организаци ехэ оролдолго гаргана. Нүхэр Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые, КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэлгын үедэ һү, мяха абалгаар долоон жэлэй түсэбэй даалгабариие 4—5 жэл соо дүүргэжэ, долоон жэлэй эсэстэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 800 центнер һү һааха, 100 центнер годод мяха абаха арга боломжо элирүүлэгдэһэн байна.

Партиин XX съездһээ хойшо партийно-политическэ хүдэлмэри һайжараа, политико-эмхидхэлэй хүдэлмэриие шангадхажа, бии байһан дутуунуудые шууд зайсуулжа, һанаагаа амарха, хамараа үргэхэ ябадалтай тэмсэжэ, түрэл Коммунистическэ партиингаа хараалһан агуухэ түсэбые дүүргэжэ шадахабди гэжэ нүхэр Калнберзин үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Белоруссиин ССР-эй Гомельско областиин «За Родину» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **П. Н. Ковалева** артелиингээ ажал хэрэг тухай хэлэһэн байна.

Долоон жэлэй түсэбэй даалгабариие манай колхоз болзорһоонь урид—гурба-дүрбэн жэл соо дүүргэхэ гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Ковалева мэдүүлээ.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр делегат **А. А. Громыко** үгэ хэлэжэ, гадаадын политикын хэдэн асуудалнуудта тогтоһон байна.

— Манай партиин түүхэдэ, манай арадай ажабайдалда онсо ехэ удхашанартай олон ушар болодог байгаа, зүгөөр Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съезд тэдэ ушарнуудай дунда түсгаар һуури эзэлхэ байна гэжэ тэрэ хэлээ. Энэ ушар ямар удхатайб гэхэдэ, манай орон хүгжэлтынгөө шэнэ үеые, коммунистическэ общество түгэс бүрин байгуулха үеые эхилбэ. Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүд үнгэрэгшэ жэлэй ноябрьда толилогдоо бэлэй. Эдэмнай уласхоорондын ажабайдалда тон ехэ удхашанартай ушар боложо, уласхоорондын бүхы оршон байдалда һайнаар нүлөөлһэн байна. Хилын саанахи олон хүнүүдэй ерээдүйгөө бүри найдамтайгаар харадаг болохо арга боломжо энэ түүхэтэ документ олгоһон байна. Бидэндэ харшаарше хандагшад энэ түсэб тухай һонирхоһон, тэрэниие хүндэлхэ баатай болоһон байна. Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай, бата бэхи эб найрамдал аршалан хамгаалхые хүсэдэг байһыень долоон жэлэй түсэбэй тоонууд шэнээр гэршэлнэ гэжэ хэа хаанагүй тоолодог байна.

Баруун гүрэнүүдтэ олон тоото дурадхалнуудтайгаар СССР-эй хандадаг байһан тухай нүхэр Громыко дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Тусхайлбал, НАТО болон Варшавска договорой организацинуудай хоорондо бэе бэедээ добтололсохогүй тухай договор баталха, дээдэ зэргэтэнэй зүблөө зарлаха, Берлинэй асуудал болон Германитай эбэй договор баталха дурадхалнууд тухайда һануулаа. Тиихэдэ баруун гүрэнүүд СССР-эй дурадхалнуудые һайнаар зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байһанаа мүнөө дээрээ харуулаагүй байха юм.

Германитай эбэй договор баталха тухай мүнөө үдэрһөөшье хэлсээ хэхээр Советскэ Союз бэлэн байна гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ. Хэрбээ Германитай эбэй договор баталха тухай асуудалаар манай гэмээр бэшэ, харин баруун гүрэнүүдэй гэмээр үгэсэ ойлголсолгын туйлагдаагүй һаань, энэ асуудал шиидхэхэ ондоо арганууды Советскэ Союз, социалистическэ бусад оронууд бэдэрхэ байха гэжэ нүхэр Громыко хэлээ. Саашань Берлинэй асуудал тухай тэрэ тогтоһон байна.

Советскэ-американска харилсаае бэе бэедээ этигэлсэхэ, амгалан һоор харилсаа холбоо байгуулха ябадалһаа үндэһэлэн, һайжаруулхын тулада Советскэ Союз олон юумэ хэхээр бэлэн байна. Нүхэр А. И. Микоянай һаяхан США-да ошоод ерэһэниинь, Советскэ Союзтай харилсаагаа һайжаруулхые хүсэдэг горьтойхон хүсэнэй бии байһые харуулаа гэжэ нүхэр Громыко тэмдэглээ.

КПСС-эй Ростовой обкомой секретарь нүхэр **Н. В. Киселев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Ростовой областиин ажалшад үйлэдбэриин горьтой амжалта туйлажа, партиин XXI съездые угтаһан тухай тэрэ тогтоо. Областиин промышленна предприятинууд үнгэрэгшэ жэлдэ 658 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргаа, мүнөө жэлдэ томо томо предприятинуудынь январиингаа түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

Ерэхэ долоон жэлдэ областиингоо ажахы болон соёл культурын хэр ехээр хүгжэхэ байһан тухай нүхэр Киселев дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна.

Болгариин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Тодор Живков,** Корейн Ажалай партиин Түрүүлэгшэ нүхэр **Ким Ир Сен,** Вьетнамай Ажалшадай партиин Түрүүлэгшэ, тэрэнэй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр **Хо Ши Мин,** Албаниин Ажалай партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Энвер Ходжа** үгэнүүдые хэлэжэ, өөһэдынгөө партинууд болон арадуудай зүгһөө Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездые халуунаар амаршалаа.

Иорданиин, Люксембургын, Сан-Мариногой коммунистическэ партинуудһаа, тэрэшэлэн Гватемалын ажалай партиһаа съездын нэрэ дээрэ амаршалгын бэшэгүүд абтаа гэжэ заседаниин түгэсхэлдэ түрүүлэгшэ нүхэр А. И. Гаевой мэдээсээ.

Съездын удаадахи заседани январиин 30-най үглөөнэй 10 часта болохо.

Январиин 30-най үглөөнэй заседани

Эхэ оронойнмай ниислэл хотодо, Кремлиин Ехэ ордон соо Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд — коммунизм байгуулагшадай съезд боложо үргэлжэлһөөр.

Январиин 31-дэ нүхэр **Л. И. Брежневэй** түрүүлэлгэ доро үглөөнэй заседани нээгдэжэ, нүхэр **А. И. Гаевой** (Днепропетровско партийна организаци) үгэ абаба.

Областиингоо партийна организациин хүдэлмэри тухай, экономикынгоо хүгжэжэ байһан тухай тогтожо хөөрэхэ зуураа, тэрэ промышленность болон хүдөө ажахынгаа ямараар хүгжэжэ байһан тухай һонирхолтой тоо, баримтануудые харуулаа.

Ерэхэ долоон жэлдэ областиин арадай ажахые хүгжөөхэ, хэрэгтэ урда долоон жэлэйхидэ орходоо һураггүй ехэ мүнгэн, 32 миллиард гаран түхэриг һомологдохоор хараалагдана. Һомологдоһон мүнгэнэй ехэнхинь ашагта малтамалай, металлургическа, химическэ промышленностьнуудые хүгжөөлгэдэ зорюулагдаха юм. Тэрэшэлэн орооһо таряа абалгые дээшэлүүлхэ, мал ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаха байна.

— XXI съезд манай партиин ээлжээтэ съезд бэшэ юм, энээн дээрэ Центральна Комитедэй тоосоон шагнагдаагүй,—гэжэ нүхэр **М. А. Суслов** хэлэбэ. Зүгөөр нүхэр Н. С. Хрущевой эли тодо, дэлгэрэнгы, гүнзэгы удхатай элидхэл дотор КПСС-эй XX, XXI съезднүүдэй хоорондохи үе соо парти болон бүхы арадай хэһэн ажал-ябуулгын дүнгүүд харуулагдаа. Энэ саг соо манай орон ниитынгээ ажахын бүхы һалбарида бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтануудые туйлаһан байна. Советскэ культура, наука болон техникын гайхамшагта амжалтануудые бүхы дэлхэйн хүн зон мэдэрээ. Эдэ амжалтануудай эгээл дээжэнь юуб гэхэдэ, советскэ хэмэл одонууд, нарые тойрон дабшажа ябадаг түрүүшын хэмэл юртэмсэ болоно.

Коммунистическэ партияа тойрон нягтаар жагсаһан совет арад саашанхи хүгжэлтын шэнэ шухала шатада орохо гайхамшагта илалтануудые туйлаа, айхабтар ехэ хубилалтануудые хээ. Манай орон дотор Совет засагай тогтоһон сагһаа хойшо гаргагдаһанай зэргэ промышленна продукци долоон жэлэй туршада үйлэдбэрилэн гаргагдаха юм.

Социализмын лагериин бүхы хүнүүдые баясуулһан, гайхуулһан долоон жэлэй түсэб капиталистическэ дэлхэйе, тон түрүүндэ, США-гэй миллиардернүүдэй һанаае ехээр зобоогоо, гэжэ нүхэр Суслов саашань хэлэбэ. Промышленна, хүдөө ажахын шухала шухала зүйлэй продукцинуудые гаргалгаар США-е хүсэжэ, урдань орохо гэһэн манай арадай һанаашалгые тэдэнэр урдань хэрэгсээдэггүй байһан һаа, мүнөө ёһотойгоор һанаагаа зободог болоо. Советскэ табан жэлэй түсэбүүд, газар дэлхэйе, нарые тойроод харайха советскэ хэмэл одонууд болон бусад олон юумэнүүд социализмын эгээ харша дайсадташье һанаа оруулһан байна.

«Ленин» гэжэ атомна ледокол барилсажа байһан слесарь-монтажник нүхэр **В. И. Горбунов** Ленинградай судна баригшадай үмэнэһөө съездын делегадуудые халуунаар амаршалба.

Нүхэр Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые Ленинградай ажалшадай ямараар зүбшэн хэлсэжэ, ямар дурадхалнуудые оруулһан тухай тэрэ тогтожо хэлээ. Корабльнуудай проектнүүдые зохёохо хүдэлмэриин горьтойхон хубииень судна барилгын заводуудта дамжуулан үгэхэ тухай дурадхал тэрэ оруулаа.

— Хүдөөгэй юрын эхэнэр намда партиин XXI съездэ байлсаха айхабтар ехэ зол хуби тудаа,— гэжэ Тернопольско областиин Сталинай нэрэмжэтэ колхозой звеньевой нүхэр **Е. А. Долинюк** хэлэбэ. Саашань тэрэ үнгэрэгшэ жэлдэ яагаад кукурузын баян ургаса ургуулһан тухайгаа хөөрөө. 1959 ондо 20 гектарай га бүриһөө 220 центнер кукурузын орооһо, 80 гектарай га бүриһөө 1550 центнер ногоон эшэ намаануудые хуряаха уялга абаабди гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

— Кукуруза таригты!— гэжэ суута колхозница түгэсхэлдөө хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые уряалба.

Һүүлээрнь нүхэр **З. Т. Сердюк** (Молдавиин партийна организаци) трибунада гараба. Молдаван арадай ажабайдалда, республикын экономико болон культурын хүгжэлтэдэ ямар ехэ хубилалтануудай болоһонине һонирхолтой жэшээнүүд дээрэ тэрэ харуулаа. Тиигээд ерэхэ долоон жэлдэ республика дотор ямар ехэ юумэнүүдэй хэгдэхэ байһан тухай тэрэ хөөрэбэ. Долоон жэлэй туршада Молдавиин промышленность болон хүдөө ажахы продукци гаргалгаяа хоёр дахин дээшэлүүлхэ юм.

Съезд дээрэ мүн хилын саанахи аха дүү партинуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлээ. МНРП-гэй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Юмжагийн Цеденбал** Монголой Арадай-революционно партиин үмэнэһөө КПСС-тэ, совет арадта үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэбэ.

СССР-эй долоон жэлэй түсэб хадаа,— гэжэ тэрэ саашань хэлэбэ,— марксизм-ленинизмын һургаалай бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһаниие харуулна. Долоон жэлэй түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэгдэхэдэ, СССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхөөр хараалагдаһан хэмжээндэ хүрэхэдэ, шэнэ дайнай аюул зайсуулхын түлөө арадуудай хэжэ байһан тэмсэлдэ түүхэтэ үүргэ дүүргэгдэхэ, мүн эб найрамдал болон демократиин хүсые шангадхаха, дэлхэйн түүхын бүхы ябасада, бүхы хүн түрэлтэнэй хуби заяанда социализмын саг үргэлжэ дээшэлжэ байгаа нүлөөе хэмжээлэшэгүйгөөр ехэ болгохо байна.

Индонезиин компартиин ЦК-гэй генеральна секретарь нүхэр **Дипа Айдит** трибунада гаража, Индонезиин миллион хахад коммунистнуудта, компартида дуугаа үгэһэн 8 миллион гаран һунгагшадай үмэнэһөө съездэ амаршалга хүргөө.

Советскэ Союзай гайхамшагта амжалтанууд, гэжэ нүхэр Айдит зааба, советскэ гүрэнэй, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин нэрэ түрые үргөө, тиихэ зуураа дэлхэйн бүхы оронуудай хүдэлмэришэдэй, коммунистическэ партинуудай нэрэ хүндые дээшэлүүлһэн байна.

Нүхэр Айдит: «Коммунизм тээшэ урагшаа!» гэһэн уряатайгаар түгэсхэлэйнгөө үгэнүүдые дүүргээ.

Португалиин коммунистическэ партиһаа, Кипрын ажалша арадай прогрессивнэ партиһаа амаршалгын бэшэгүүд абтаба гэжэ түрүүлэгшээр һууһан нүхэр **Л. И. Брежнев** дуулгана.

Богони забһарлалгын һүүлээр **Н. А. Мухитдиновтэ** үгэ үгтэбэ.

— Олон үндэһэ яһатантай манай орондо,— гэжэ тэрэ хэлээ,— интернациональна национальна политикые шууд сэхээр ябуулха гээшэ коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдээ амжалта туйлаха хэрэгтэмнай шухала удхашанартай.

Оронойнгоо бүхы арадуудта өөһэдын гүрэн түрэтэй болохо, богонихон болзор соо экономическа болон соёл культурын гээгдэлһээ гараха арга олгогдоһон тухай нүхэр Мухитдинов һонирхолтой жэшээнүүдые дурдажа хөөрэбэ.

Зүүн зүгэй хилын саанахи оронуудта ямар байдалай тохёолдоод байһан тухай тэрэ удаахан тогтожо хэлээ. Советскэ Союзда социализмын илан мандаһан ушар, мүн хоёрдохи дэлхэйн дайнда фашистска блогые бута сохилго хадаа,—гэжэ тэрэ хэлэбэ,—дарлагдаһан арадуудай национальна эрхэ сүлөөгөө олохын түлөө амжалтатайгаар тэмсэхэ арга боломжо бии болгоо. Азида колониализм нилээд шанга сохилто абаа. Тиибэшье тэрэ Африкые өөртөө үлөөхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр шэргүүсэлдэжэ байнхай.

Һүүлээрнь империалистнуудта, Ази, Африкын оронуудтахи тэрэнэй туһамаршадта Югославиин ревизионистнуудай туһалжа байһан тухайдань тогтожо хэлээ.

Манай ороной 200 миллион гаран эрхэтэд,— гэжэ нүхэр Мухитдинов түгэсхэлдөө хэлэбэ, — эбдэршэгүй бата хани барисаатай, нэгэн һаналтай, нэгэ эрмэлзэлгэтэй, нэгэ ехэ бүлын үхибүүд гээшэ. Энэ хадаа Совет гүрэнэй хүсэ шадалай эшэ үндэһэн, коммунизмын ябашье илан мандаха арга нүхэсэл мүн.

Һүүлээрнь делегат нүхэр **А. В. Гиталовта** — Кировоградска областиин КПСС-эй XX съездын нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадирта үгэ үгтэнэ.

— Долоон жэлэй түсэб хадаа, гэжэ тэрэ хэлэбэ, манай партиин, арадай ажабайдалда шухала шэнэ шата болон орохо байна.

Бригадынь үүсхэлээр кукуруза ургуулха хүдэлмэриие комплекснoор оньһожоруулхын, техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын, тиин баян ургаса ургуулхын тулада Украинада социалистическэ мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэрһэн тухай тэрэ хөөрэбэ.

Кировоградска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд долоон жэлэй түсэбые табан жэлдэ дүүргэхэбди гэһэн байна. Тиигээд мүнөө жэлдэ 450 мянган гектарта гэхэ гү, али тарилгынгаа талмайн 40 процент дээрэ кукуруза тарихамнай гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Тиигээд бидэнэр гектар бүриһөө 30 центнерһээ бага бэшэ кукурузын орооһо үгышье һаа 350 центнерһээ бага бэшэ буурсагуудтай ногоон эшэ намаа абаха зорилго урдаа табинабди гэбэ.

Долоон жэлэй түсэбэй үргэн ехэ далайсань, Советскэ Союзай арадай ажахые хүгжөөхэ асари ехэ даабарита тоонууд манние, газар элдүүрилэгшэдые урмашуулжа, баясуулжа байна гэжэ нүхэр Гиталов түгэсхэлдөө хэлэбэ.

Нүхэр Гиталовай үгэ хэлэжэ дүүргэхэлээр үглөөнэй заседани хаагдаа.

Январиин 30-най үдэшын заседани

Нүхэр Н. Г. Игнатовай түрүүлэлгэ доро нээгдэһэн үдэшын заседани дээрэ СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент, академиин Сибириин таһагай түрүүлэгшэ М. А. Лаврентьев түрүүлэн үгэ хэлэбэ. Тэрэ нүхэр манай орон соо коммунизм байгуулгын асари ехэ түсэбые бэелүүлгэдэ эрдэм наукын зорилгонууд тухай тогтожо хэлэһэн байна. Тиихэдээ наука, дээдэ һургуулинуудые, промышленность болон хүдөө ажахые шадаал һаа бэе бэедэнь дүтэлүүлхэ, һанал бодолойшье талаар, территориальнашье талаар дүтэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ хэлэбэ.

Удаань нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлээ. Партиин XXI съезд, — гээд тэрэ хэлэбэ,—манай Эхэ ороной хүгжэлтынгөө тон шухала саг үеые—коммунизмые дэлгэрэнгыгээр байгуулгын саг үеые эхилһэнэйнь тэмдэг боложо, түүхэ дотор орохо байнал.

Нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн, мүнөө зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа элидхэл дотор ороной саашанхи хүгжэлтын тон шухала асуудалнууд хэлсэгдэхын хажуугаар, марксистско-ленинскэ эрдэм наукын шухала асуудалнууд табигдаһан байна. Партиин XX съездын һүүлээр туйлагдаһан амжалтанууд оронииемнай коммунизмда дүтэлүүлээ, — гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглэбэ. Тэдэ амжалтануудай эшэ үндэһэниинь юун бэ гэхэдэ, Центральна Комитет, парти бүхыдөө хамаг ажал ябуулгадаа марксизм-ленинизмые тааруугаар хэрэглэжэ, тэрээгээр хүтэлбэри хэһэн байна.

Промышленность болон барилгын хүтэлбэриие хубилгаһан, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаһан ушар, бусадшье хэмжээ ябуулганууд шухала асуудалнуудые бодото эрхэ байдалда тааруугаар шиидхэһэнэй үльгэр жэшээ мүн,—гээд оратор тэмдэглэбэ.

Саашань нүхэр Брежнев хадаа Маленковой, Кагановичын, Молотовой, Булганинай, Шепиловэй хорото бүлэгые бута сохиһон тухай хэлээд, тэдээнэй али зэргын һохорлиг байһыень бодото байдал харуулаа гэжэ тэмдэглэбэ.

Нүхэр Брежнев үгынгөө ехэнхи хубииень хүндэ индустри хүгжөөлгын асуудалнуудта зорюулба. Промышленностиин энэ тон шухала һалбариие хүгжөөхын тула долоон зуу миллиард түхэриг энэ долоон жэл соо һомологдоһон байна. Хуушан предприятинууд шэнэлэн һэльбэгдэхэ, тэрээнтэй нэгэн доро Карагандинска, Баруун Сибириин, Тайшетын гэхэ мэтэ шэнэ заводууд баригдаха. Саашань нүхэр Брежнев барилгануудай болзорые унжагайруулжа болохогүй гэжэ тэмдэглэбэ. Дам саашань нүхэр Брежнев металл алмаха тухай, техническэ дэбжэлтэ тухай хэлэбэ. Мүн арадай ажахыдахи резервнүүдые, тусгаарлабал, металлургидахи резервнүүдые ашаглаха, ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ зорилгонууд дээрэ тогтожо хэлэбэ:

Үгэеэ дүүргэхэ дээрээ нүхэр Брежнев иигэжэ хэлэбэ.

—Социалистическэ байгуулалтада парти болон арадай суглуулһан олон жэлэй дүй дүршэл долоон жэлэй түсэб дотор тодоржо гараһан байна. Ажахын болон соёл болбосоролой байгуулалтын гайхамшагта арга боломжонууд бидэнэй урда бии болоо. Ажахын, политическэ айхабтар ехэ түсэб бэелүүлхэ шэн зоригто ажал хэхэ болообди. Энэ түсэб совет арадай үүсхэн зохёохо хүсыень улам нэмээхэ, тэрээниие бүри ехэ амжалта туйлахын хэрэгтэ зоригжуулха байна.

Москвагай шинын заводой хүдэлмэрилэгшэ, цехын партийна организациин секретарь А. М. Рыбакова коммунистнууд, партийнабэшэ хүдэлмэришэд Коммунистическэ партида, коммунистическэ байгуулалтын тон шухала асуудалнуудые шиидхэхын тулада суглараһан партиин дээдэ органдо тэдээнэй баярыень дамжуулхые намда даалгаһан юм гэжэ хэлэбэ. Нүхэр Рыбакова промышленностиин болон барилгын хүтэлбэриие хубилгаһан ушар ехэ һайн аша үрэтэй байгаа гэжэ тэмдэглээд, хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулба. Тэрэ тоодо автомобилиин мөөрэнүүдэй шанарыень һайжаруулха тухай асуудал табиба. Мүн эхин партийна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха зорилго тухай хэлэбэ.

Красноярска совнархозой түрүүлэгшэ нүхэр П. Ф. Ломако бүхы совет арадтал адли, манай хизаарай ажалшад партиин XXI съездэдэ гайхамшаг амжалта туйлангхай ерэбэ,—гэжэ хэлэбэ. Саашань оратор Красноярска хизаарай промышленностиие хүгжөөлгын долоон жэлэй түсэб дээрэ тогтоходоо, тэндэхи энергетикые хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэ тон ехэ удхашанартай гэбэ. Эндэ орон соогоо тон хүнгэн химда шулуу нүүрһэ ашаглан, ехэ электроэнерги хэрэглэдэг предприятинуудые, түрүүшын ээлжээндэ алюмини гаргаха предприятинуудые барижа болохо юм. Нүхэр Ломако Красноярска хизаарта шулуу нүүрһэ малтан абаха ехэ арга боломжын бии байһан тухай хэлэбэ. Дэлхэй дээрэ эгээн томо Красноярска электростанциин барилга тухай хэлэхэ зуураа нүхэр Ломако тэрэ станциин электроэнерги киловатт-часай 0,48 мүнгэ үнэ сэнтэй байха гэжэ хэлэбэ. Энэ гидростанциие капитальна гаргашаарнь абажа харабал, томо станцинуудай дундаһаа эгээл гаргаша багатай станци гэжэ тоологдохо ёһотой.

Полтавска областиин Кременчугска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр С. К. Бойко үгэ хэлэхэдээ, 1953 он болотор хүдөө ажахын ямар дорой байдалда байһыень хүн бүхэн мэдэнэ ха юм гэбэ. Хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэдэ гаргагдаһан алдуу дутуунууд Сентябриин Пленум дээрэ большевик сэхэ гуримаар элирүүлэгдэһэн байгаа. Маленковой, Молотовой, Кагановичын, Булганинай болон Шепиловэй шоо үзэгдэһэн шобто харагдаһан антипартийна бүлэгэй партида, арадта һаа хэхэеэ хэдышье оролдоо һаань, совет арад партиингаа хүтэлбэри доро тэдэ алдуу эндүүнүүдые эрид шууд усадхажа эхилээ һэн. Тэрэ муухай бүлэг хяа бута сохигдоод, манай харгы зам дээрэһээ хаягдаа.

Тэрэ үедэ районой хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй управлениин зоотехнигээр хүдэлжэ байхадаа би колхоздо ошожо ажаллаха дуратай байһан тухайгаа мэдүүлгэ баряа һэм.

Партиин райком намайе гансашье Кременчугска райондо бэшэ, мүн бүхы Полтавска область соохи эгээн гээгдэнги колхсдо эльгээхэдэнь, колхознигууд артелиингээ түрүүлэгшээр намайе һунгаһан бэлэй гаа. Тэрэ үедэ энэ артельдэ ашашэмэ багатай үсөөхэн мал, гектарай 8—11 центнер ургаса, колхознигуудай ажалай түлөөһэн болохо үсөөхэн зэд сад байгаа бэлэй. Нүхэр Бойко партиин заабаряар колхознигуудые материальна талаарнь урмашуулха арга хэрэглэн, түсэблэлгын шэнэ гурим хэрэглэн, тус артелиин айхабтар ехэ амжалта туйлаһан тухай хэлэбэ. 1953 онтой сасуулбал, үнгэрэгшэ жэл орооһото культурануудай ургаса хоёр дахин, һү абалга—4 дахин, мяха—13 дахин ехэ болобо.

Түрүү колхозуудай үүсхэлые дэмжэхэ зуураа, Полтавска областиин ажалшад долоон жэлэй түсэбые табан жэл соо дүүргэхэ, харин манай артелиин колхознигууд долоон жэлэй түсэбые 3—4 жэл соо дүүргэхэ гэһэн уялга абаба, гэжэ нүхэр Бойко хэлэбэ.

Советскэ-хитадай хани барисаанай бүлгэмэй гэшүүн байһан тулада нүхэр Бойко съезд дээрэ байлсагша Хитадай Коммунистическэ партиин делегацида, тэрээнэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Чжоу Энь-лайда баясхалан хүргөөд, Хитадай ажалшадта Полтавын колхознигуудай үмэнэһөө тон ехэ баяр хүргэхые гуйба.

Үдэшын заседаниин һүүл багаар хилын саанахи аха дүү партинуудай хүтэлбэрилэгшэд съездын делегадуудта хандажа үгэ хэлэбэд.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАД БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МҮН АЙМАГАЙ СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУДААР ЭРХИМ ХҮНҮҮДЭЭ ДЭБЖҮҮЛНЭ

УЛАН-УДЭ

Бурядай зооветеринарна инсти...дай актова зал соо студентнэр, ...гшанар, хүдэлмэришэд олоороо ...гларжа, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта канди...дуудые дэбжүүлбэ.

Патфизиологиин кафедрын аха...гша багша И. А. Найманов үгэ ...ха зуураа, иигэжэ хэлэбэ:

— Манай республикын дээдэ ор...болгошо Верховно Соведэй де...тадта һунгагдаха кандидадые ...жүүлхэ зол хуби манай инсти...дай коллективтэ тудаа. Тиимэһээ ...ынгөө коллективэй дундаһаа эр...үүдэй эрхимые, арад зондоо ...дэтэй болоһон хүниие дэбжүүл... байнабди. Тиимэ хүн хэн гээшэб ...дэ, нүхэр **Вениамин Яковлевич** ...тиние нэрлэбэл алдуу болохо...

Нүхэр Суетин 1927 онһоо хойшо ...эл республикадаа ажаллана. ...өө институдай һуралсалай та...р директорые орлогшо, гистоло...н кафедрые даагша, биологиче... наукануудай кандидат, доцент ...эн нэрэ зэргэтэй юм. Нүхэр Суе... хэблэгдэһэн 25 гаран научна ...элмэринүүдтэй байна. Багшанар ...он студентнэрэйнгээ дунда хүн...эй болонхой.

...нэ дурадхалые неорганическа ...иин кафедрые даагша Г. В. ...анов, студентнэр Ринчинов, ...отников болон бусад халуунаар ...мжэбэ.

Суглаанда хабаадагшад һунгуу...ин Сэлэнгын 7-дохи округһоо Бу...дай АССР-эй Верховно Соведэй ...утадта кандидадаар **В. Я. Суе...тиние** дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэ... баталан абаба.

Н. Дугаров.

* * *

...дэрэй забһарлалгын үедэ «Ме...ллит» заводой хүдэлмэришэд, ин...женерно-техническэ хүдэлмэрилэг...д олоороо сугларжа, Бурядай ...ССР-эй Верховно Соведэй депу...тадта кандидадуудые дэбжүүлбэ. ...Автотрактор хабсаралгын цехын ...сарь С. Д. Баклык гэгшэдэ үгэ ...ебэ.

—Гүрэнэй засагай органдо өөһэ...н дэбжүүлэгдэхэ, эрхим нүхэдөө ...жүүлхэ эрхээ бидэнэр мүнөө... бэелүүлжэ байнабди,—гэжэ ...хэр Баклык хэлэбэ. Тиимэһээ за...войнгоо түрүү хүдэлмэришэн, ав...тотрактор хабсаралгын цехын эр...и слесарь **Михаил Григорьевич** ...**Демьяненкые** Бурядай республикын ...рховно Соведэй депутадта канди...даар дэбжүүлхэ гэжэ би дурад...хаб.

Энэ үгэнүүдыень эндэ сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар уг... Нүхэр Баклык гэгшын дурад...лые тус цехын мастер Непогодин, ...комой түрүүлэгшэ нүхэр Иванов ...он бусад дэмжэһэн байна. Нү...р М. Г. Демьяненкын оролдосотой ...йн ажалаараа коллективэйнгээ ...ла хүндэтэй болоһон, тэрэнэй ...э ехэ найдабарие харюулжа ша...ха байһандань этигэжэ байһанаа ...э хэлэгшэд мэдүүлбэ.

Улан-Удын 5-дахи Некрасовска ...һунгуулиин округһоо Бурядай ...ССР-эй Верховно Соведэй депу...тадта кандидадаар Михаил Гри...горьевич Демьяненкые дэбжүүлхэ ...э тэдэнэр нэгэн дуугаар шиид...хэбэ.

С. Колода.

* * *

Ажалай баатарай алдар нэрэ ...сахан Улан-Удын барилгашадай ...да сууда гараа бэшэ, харин ...еспубликымнай ажалшадай дунда ...дээжэ болоо.

«Бурстрой» трестын барилгын ...дэхи Управлениин хүдэлмэри...д Бурядайнгаа АССР-эй Верхов... Соведүүдэй депутадуудта канди...дуудые дэбжүүлгын эхилхэдэ ...дынгөө үгэ хэлэхэ байһандаа ...тэй.

Управлениин партийна организа...ын секретарь нүхэр Майоров: «Би... республикынгаа засагай дээдэ ор...ндо өөһэдынгөө түлөөлэгшые эль...нэ эрхэтэйбди. Тиимэһээ һунгуу...ин Улан-Удын № 4 Советскэ ок...руһоо Бурядай АССР-эй Верховно ...ведэй депутадта кандидадаар ...манай эрхим жестяницик. Социа...листическэ Ажалай Герой нүхэр ...бон **Цыбикович Цыбиковые** ...дэбжүүлнэб» гэбэ. Тэндэ сугларагшад нэгэн дуугаар «зүб» гэжэ ха...рюусаа.

Энэ дурадхалые дэмжэһэн кадр...нуудай таһагай начальник Кузне...цов, гэр хушагша Афанасьев, мо...шо дархан Павлов, прораб Чер...ных гэгшэд нүхэр Цыбиковэй ажал ...дэлмэри тухай тодорхойгоор тог...тоо зуураа «ёһотойл үнэн сэхээр ...дэлдэг нүхэрнай гээшэ» гэбэ.

Нүхэр **Цыбиков** «Бурстрой» ...трестдэ 24 жэл соо хүдэлмэрилжэ, ...мэргэжэл шудалһан, ажа...лынгаа даабарие хододоо үлүү...гээр дүүргэдэг, депутадта эрхим ...кандидат мүн.

Манай республикын нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлжэ эхилбэ. Улан-Удын судна заһабарилгын, бүтээлгын заводой механическа цехын коллектив Советскэ районой Соведэй депутадта кандидат болгон фрезеровщик Владимир Тимофеевич Шигаевые дэбжүүлбэ. **Зураг дээрэ:** фрезеровщик В. Фомин (зүүн гарһаа) нүхэр Шигаевые дэбжүүлжэ байна.

А. Мантаевай фото.

* * *

Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой модо дархалалгын цех дотор тус заводой хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үдэрэйнгөө халаанай һүүлээр сугларба.

Түрүүлэн үгэ хэлэһэн машинно-ванна цехын начальник Г. Р. Горбатенко Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар заводойнгоо директор нүхэр **Алексей Радионович Болотовые** дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулба. Нүхэр Болотов эдир наһанһаа хойшо заводто хүдэлмэрилжэ, һурагшаһаа директор хүрэтэрөө ургаа гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Үгэ хэлэһэн машинно-ванна цехын мастер А. И. Ступаков, механическа цехын слесарь Ю. В. Егоркин гэгшэд тэрэ дурадхалые дэмжэхэ зуураа, нүхэр Болотов республикынгаа засагай дээдэ органдо һунгагдаад байхадаа этигэл найдабариемнай дүүрэн харюулжа шадаха байна гэбэд.

Суглаанда хабаадагшад нүхэр **Алексей Радионович Болотовые** Шэлэй заводой № 8 һунгуулиин округһоо Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидэбэ.

В. Попов.

ТОРИ

Урдань «Улаан Бургалтай» колхоз аймаг соогоо гээгдэнги, олзо доход багатай ажахынуудай нэгэн байһан юм. Һүүлэй 4—5 жэл соо, илангаяа нүхэр Яковлевай түрүүлэгшээр ороһонһоо хойшо колхозой ажахы түргэнөөр хүгжэжэ, малайнь тоо толгой олошоржо, тэдэнэйнь ашаг шэмэ дээшэлжэ, орооһо таряанай баян ургаса хуряагдадаг болоҗо захалһан байна. Һүүлэй табан жэл соо колхозой малай тоо толгой 3 дахинаар олошороо, мүнгэн олзонь мүн лэ тэрэ тухай дээшэлжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ 3,8 миллион түхэригтэ хүрөө.

Тиимэһээ һая болоһон һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрээ энэ колхозойхид Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар артелиингээ түрүүлэгшэ **Раднай Николаевич Яковлевые** нэгэн һаналтайгаар нэрлэһэн байна.

— Раднай Николаевичын манда ерэһэнһээ хойшо хэды ехэ юумэн хэгдээ гээшэб! Би нүхэр Яковлевые хэтын холые хаража колхозоо тон зүбөөр хүтэлжэ байдаг хүн гэжэ һанадагби,—гээд, үбгэн колхозник нүхэр Убугунов һанажа бодожо ябаһан юумэнүүдээ хэлэбэ.

Нүхэр Р. Н. Яковлев Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин № 104 Бургалтайн округһоо нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдээ.

* * *

Свердловой нэрэмжэтэ колхоздо олон зоной хабаадалгатай суглаан болоҗо, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар үнинэй, дүй дүршэл ехэтэй, үнэн сэхээр ажалладаг, зон нүхэдтөө хүндэтэй ахалагша хонишон **Цыбик Арсалановна Цыбикова** һунгуулиин Доодо-Торнин 103-дахи округһоо дэбжүүлэгдээ.

Энэ колхозойхид өөһэдынгөө дундаһаа депутадта кандидадые дэбжүүлхэ зол хубида хүртэһэндөө баясажа, эрхимүүдэйнгээ эрхим хонишониие нэгэн һаналтайгаар нэрлэһэн байна.

КАБАНСК

Һунгуулиин урда тээхи суглаануудта аймагай ажалшад эдэбхиэйгээр хабаадалсажа, эрхим түрүү хүбүүд, басагадаа Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй, мүн нютагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлжэ байна.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд арба гаран жэлэй турша соо гахайшанаар ажаллажа байһан **Мария Леонтьевна Бабинцевае** Твороговско һунгуулиин округһоо Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ. Нүхэр Бабинцева гахайнуудые шахан таргалуулха зуураа эхэ гахай бүриһөө жэл бүри 18—20 поршоонхо абадаг юм.

Тресковско һунгуулиин округһоо Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар **Михаил Иванович Зубрилин** дэбжүүлэгдээ. Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэжэ байһан арматурщигуудай бригадын бригадир нүхэр Зубрилин 1-дэхи барилгын трестын хүдэлмэришэдэй зүгһөө дэбжүүлэгдэһэн байна.

Каменска һунгуулиин округһоо **Владимир Илларионович Шевченко,** Кабанска һунгуулиин округһоо **Иннокентий Николаевич Мирошниченко,** Посольско һунгуулиин округһоо республикын Культурын министр **Даша Жалсапович Жалсабон** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэбэ.

Е. Красинская.

БАРГАЖАН

Эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хамтын суглаан дээрэ һунгуулиин 36-дахи Баргажанай округһоо Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ асуудал табигдаа.

— Һунгуулиин 36-дахи Баргажанай округһоо республикынгаа Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нютагайнгаа суута, үнэн сэхэ басаган, БурАССР-эй Элүүрые хамгаалгын министр **Вера Ринчиновна Бояновае** дэбжүүлнэб, — гэжэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Цыренов мэдүүлбэ.

Тэрэнэй дурадхалые медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Гершевич дэмжэхэ зуураа иигэжэ хэлээ:

— Би Вера Ринчиновнае хори гаран жэлдэ мэдэхэб. Нүхэр Боянова бүхы наһан соогоо арад зоной элүүрые хамгаалха хэрэгтэ шударгыгаар хүдэлжэ ябана. Вера Ринчиновна манай этигэл найдабарие харюулжа шадаха.

Суглаанда хабаадагшад булта нүхэр Бояновагай кандидатурые дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидхэбэ.

* * *

Аймагай колхозуудай, предприятинууд болон эмхи зургаануудай ажалшад һунгуулиин урда тээхи суглаануудта эдэбхитэйгээр хабаадажа, аймагай, сомоной, поселково Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлжэ байна. Аймагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар хамта дээрээ 40 хүн, сомоной, поселково Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар хамта дээрээ 213 хүн аймаг соо дэбжүүлэгдэбэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд һунгуулиин урда тээхи суглаанда ерэхэдээ, хонишон **Шалсама Цыремпиловае** аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ. Нүхэр Цыремпилова хонин ажал дээрэ 25 жэлэй турша соо эрхим һайнаар ажаллажа, нютагайнгаа зоной дунда хүндэтэй болоһон байна.

Һаалишан **Ирина Баранова** «Гигант» колхозһоо, һаалишан **Зинаида Кокорина** «Авангард» колхозһоо, **Анна Кожевина** «Звезда» колхозһоо, һаалишан **Эржема Галсанова** Сталинай нэрэмжэтэ колхозһоо, механизатор **Николай Зверьков** Баргажанай леспромхозһоо, мүн бусад олон хүнүүд нютагай Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдээ.

О. Раднаев.

ЯРУУНА

НАРҺАТА. **(Телефоноор абтаба).** «Победа» колхозой клуб соо олон зоной хабаадалгатай һунгуулиин урда тээхи суглаан болоҗо, һунгуулиин 52-дохи Эгэтын округһоо Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Колхозой зоотехник Сандан Цыдыпов эрхим хонишон **Долгор Цыбиковна Цыренжаповае** республикынгаа Верховно Соведэй депутадта кандидат болгожо дэбжүүлхые дурадхаба. Энэ дурадхалые сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Нүхэр Цыренжапова колхозойнгоо мал ажалда хорёод жэл магтаалтай һайнаар хүдэлжэ ябана. 1958 ондо энэ хонишон 800 шахуу һубай хонидые 68—70 килограмм хүрэтэрнь таргалуулһан, толгой бүриһөөнь дунда зэргээр 4,7 килограмм нооһо абаһан байна. Мүнөө жэлдэ 5 килограмм абаха гэнхэй.

Нүхэр Цыдыповэй дурадхалые дэмжэжэ, тэндэхи долоон жэлэй һургуулиин багша Д. Дондокова, колхозой түрүүлэгшэ Р. Банзарон, ОТФ-э даагша Г. Дондуков, МТФ-е даагша П. Цыренжапов болон бусад халуунаар дэмжээ.

Суглаанда хабаадагшад нүхэр Д. Ц. Цыренжаповае БурАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат болгожо, нэгэн һаналаар дэбжүүлбэ.

* * *

Һунгуулиин 50-дахи Витимэй округһоо үнинэй партийна хүдэлмэрилэгшэ **Доржиев Чимит-Цырен Доржиевич,** һунгуулиин 51-дэхи Нарһатын округһоо республикын уран зохёолшодой Союзай түрүүлэгшэ **Намжил Гармаевич Балдано** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадууд болгогдон дэбжүүлэгдээ.

Ц. Дандаров.

КЯХТА

КЯХТА. Аймагай колхозуудта, РТС, совхоздо һунгалтын урда тээхи суглаанууд үнгэргэгдэжэ, ажалшад өөһэдынгөө дундаһаа ажал хүдэлмэридөө шалгарһан эрхим хүбүүд, басагадаа аймагай Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлнэ.

Аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Погранична РТС-эй хүдэлмэришэд болон алба хаагшад энэ РТС-эй директор **Иван Иванович Донской** гэгшые дэбжүүлбэ.

Эрхим механизатор, комбайнер **Федор Михайлович Рыжковые** «Красное Знамя» колхозой гэшүүд аймагайнгаа Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Кяхтын хониной совхозой № 1 фермын хүдэлмэрилэгшэд аймагай Соведэй депутадта кандидадаар эхэ хонидой отарын ахалагша хонишон, түрүү хонишодой нэгэн **Логантий Иванович Асеевые** дэбжүүлээ.

Аймагай пивын заводой жэшээтэ хүдэлмэрилэгшэ, лаборантка **Александра Федотовна Агафонова** тус заводой алба хаагшад болон хүдэлмэришэдэй зүгһөө аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ.

Аймаг дотор һунгуулиин урда тээхи суглаанууд болоҗо үргэлжэлһөөр.

С. Чебунин.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурядай АССР-эй наука болон техникын габьяата ажал-ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ геолого-минералогическа наукануудай доктор, профессор Н. А. Флоренсовтэ олгохо тухай

Бурядай АССР-эй газар дээрэ геологи болон минерально-түүхэй эдэй баялигые шэнжэлхэ талаар научна ехэ хүдэлмэри хэһэнэйнь түлөө геолого-минералогическа наукануудай доктор, профессор **Николай Александрович Флоренсовтэ** Бурядай АССР-эй наука болон техникын габьяата ажал-ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1959 оной январиин 26.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурядай АССР-эй наука болон техникын габьяата ажал-ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ педагогическа наукануудай кандидат, доцент А. А. Дуриновта олгохо тухай

Республика дотор дээдэ һуралсал хүгжөөлгэдэ, педагогическа наукада габьяатай байһанайнь түлөө доцент **Алексей Алексеевич** Дуриновта Бурядай АССР-эй наука болон техникын габьяата ажал-ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1959 оной январиин 26.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэд Е. М. Алексеевада, А. И. Хамаевта Бурядай АССР-эй һургуулиин габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Бурядай АССР-эй һургуулиин габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

1. **Алексеева Евгения Михайловнада** — Цакирай дунда һургуулиин ород хэлэ, литературын багшада.

2. **Хамаев Афанасий Ивановичта** — Хуртугинска эхин һургуулине даагшада.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1959 оной январиин 26.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

„Бурядай АССР-эй габьяата мелиоратор" гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ нүхэр В. В. Саканцевта олгохо тухай

Республикын хүдөө ажахыда мелиораци хэхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө нүхэр **Василий** Васильевич Саканцевта Бурядай АССР-эй габьяата мелиораторай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1959 оной январиин 26.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурядай АССР-эй габьяата врачын хүндэтэ нэрэ зэргэ нүхэр В. П. Свищевтэ олгохо тухай

Элүүрые сахиха хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Улан-Удын сэрэгэй госпиталиин врач медицинскэ албанай полковник нүхэр **Василий Петрович Свищевтэ** Бурядай АССР-эй габьяата врачын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1959 оной январиин 26.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар нүхэр М. П. Дряхловые шагнаха тухай

Нүхэр М. П. Дряхловай жара наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаһыень тэмдэглэжэ, нүхэр **Михаил Павлович Дряхловые** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1959 оной январиин 26.

БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

РСФСР-эй, Бурядай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ, нютагай Соведүүдтэ һунгалтада ямараар бэлэдхэжэ байһан тухайгаа Заиграйн аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр И. П. Бурдуковский элидхэбэ. Һунгалтада бэлэдхэлэй талаар Заиграйн аймагай, сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдэй хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии гэжэ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тэмдэглээ.

Аймагай Соведтэ һунгаха һунгуулиин округуудые байгуулхадаа, мүн һунгуулиин комиссинуудай составые баталхадаа элдэб алдуу, дутуунууд гаргагдаһан байна. Аймгүйсэдком һунгуулиин округуудай байгуулагдаһан тухай шиидхэбэри гаргахадаа тэдэнэй центрнүүдые заагаагүй, һунгуулиин комиссинуудые баталхадаа гэшүүдэйнь фамили, нэрэ болон обогуудта алдуу гаргаһан байна.

Һунгуулиин комиссинуудай болон участогуудай гэр байранууд удаанаар түхеэрэгдэнэ, агитпунктнуудта плакадууд, уряа лозунгнууд хомор. Һунгалтада бэлэдхэлэй шухала хүдэлмэридэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд тон һулаар хабаадалсана.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведууд ажахын-политическэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ эдэбхитэдээ, һунгуулиин олон тоото комиссинуудай гэшүүдэй хүсые һулаар элсүүлнэ.

Һунгалтада бэлэдхэлэй талаар нютагайнгаа Соведүүдэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха гэжэ Президиум ажалшадай депутадуудай Заиграйн аймагай Соведэй гүйсэдкомые уялгалаа. Тиихэ зуураа, эдэ хүдэлмэринүүдтэ онсо анхаралаа хандуулха гэжэ заагдаба:

иигээд һунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ямараар ябажа байһаниие аймагай нютагай бүхы Соведүүдтэ шалгаха, тэдэндэ туһаламжа үзүүлхэ;

һунгуулиингаа участогуудай гэр байрые түхеэржэ, шэмэглэжэ дары захалхыень нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта, һунгуулиин участково комиссинуудһаа эрихэ;

энэ жэлэй февралиин 8 болотор бүхы һунгагшадай список табижа дүүргээд, зоной танилсахын тулада саг соонь үлгэхэ, саашадаа шалгажа байха;

депутадуудта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн хүнүүдые һунгагшадтай уулзалга эмхидхэхэ хэрэгтэнь ниитын организацинуудта туһалжа байха; һунгагшадай суглаан дээрэ хэлэгдэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые суглуулжа, согсолжо, шэнжэлжэ үзэхэ, тиигээд тэдэниие бэелүүлхэ талаар хэмжээ абаха;

энэ жэлэй февралиин 28-һаа оройтууланггүйгөөр һунгуулиин комиссинуудай түрүүлэгшэнэртэ һунгагшадай шалгагдаһан, тодоруулагдаһан список барюулха.

Саашадаа магазинуудай, столовонуудай, ниитын банинуудай саг үргэлжэ һайнаар хүдэлмэрилжэ байха хэрэгтэнь онсо анхаралаа хандуулха гэжэ Заиграйн аймгүйсэдкомдо дурадхагдаба.

Культурно-гэгээрэлэйнгээ эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулжа, тэдэниие һунгалтада бэлэдхэлдэ, илангаяа һунгагшадые культурна талаарнь хангалгада эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэмжээ абахыень аймагай Соведүүдые, Бурядай АССР-эй Культурын министерствые Президиум уялгалаа.

Һү, мяха ехээр абахын түлөө долоон жэлэй түрүүшын үдэрһөө эршэмтэйгээр тэмсэе!

☆

Ахын эрхим һаалишан

Бадма Убушеева Ахын аймагай «Коммунизм» колхоздо 16 жэлдэ һаалишанаар ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй, эрхим түрүү һаалишан болонхой. Нүхэр Убушеева даажа байһан үнеэдээ жэлһээ жэлдэ тобир тарган байлгажа, һү ехээр һаадаг юм. Жэшээлхэдэ, ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ өөрынгөө даажа байһан хайнаг үүлтэрэй 16 үнеэдэй тус бүриһөөнь дунда зэргээр 761 литр тоһолиг үдхэн һү һаажа, аймагайнгаа һаалишадай дунда түрүү һуури эзэлээ һэн.

Һаяхан болоһон аймагай хүдөө ажалшадай зүблөөн дээрэ Бадма Убушеева байгша ондо үнеэн бүриһөө 800 литр һү һааха уялга абаад, оролдосотойгоор ажаллана.

Мүнөө аймагайнь ажалшад, малшад нүхэр Убушеевае һунгуулиин Ахын № 88 округһоо Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Зураг дээрэ: нүхэр Убушеева.

П. Жужаевай фототекст.

Хурьгадаа һайнаар түлжүүлнэ

«Коммунизм» колхозой хонишод түрэл партиингаа XXI съездые ажалай дэбжэлтээр угтаба.

Ахалагша хонишон Д-Х. Бадмахандуевагай отарынхид колхоз дотороо түрүүлэнхэй. Тэдэнэр 1958 ондо 100 хонин бүриһөө 115 хурьга абажа түлжүүлһэн, хонин бүхэнһөө 3 килограмм нооһо хайшалһан байна.

Үбэлжэлгэдэ, түл абалгада эртээнһээ һайнаар бэлдэһэнэй ашаар үбэлэй 300 хурьгадые бүтэн бүринөөр түлжүүлжэ, хонидоо тобир һайнаар ондо оруулжа байнхай.

Василий Цынгуновай даадаг отарын хонишод бусадһаа баһал гээгдэнэгүй. Нёдондо 100 хонин бүриһөө 113 хурьга абаһан юм.

— Хонишон Бадмахандуевагай отарынхидтай мүрысэжэ, түрэл партиингаа XXI съездые амжалтатайгаар угтабабди, — гэжэ бултанайнгаа үмэнэһөө нүхэр Цынгунов мэдүүлнэ.

Г. Угрюмов.

Зэдэ.

☆ ☆ ☆

Хэлэһэн үгэдөө хүрэнэгүй

Яруунын аймагай колхозууд һү һаалгаяа доошолуулна

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай колхозууд болон мяха-һүнэй совхоз һү һаалгаар урда жэлэйхеэ хүсэжэ шадаагүй юм. Жэшээлхэдэ, 1957 ондо эндэхи колхозууд үнеэн бүриһөө 1316,1 литр һү һааһан һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ оройдоо 1093,1 литр һаажа, бухыдөө һү абалгые долоон зуу мянга шахуу литрээр бага болгоһон байна. Аймагай 11 колхозуудһаа гурбаниинь лэ һү һаалгые дээшэлүүлһэн, харин тиихэдэ «Улаан Туяа», «Улаан Яруу-на», Карл Марксын, Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд үнеэн бүриһөө һү һаалгые урда жэлэйхиһээ 300—400 литрээр бага болгоо. Тиигэжэ үнгэрһэн жэлдэ эндэхи нэгэшье колхоз, мүн совхоз һү һаалгаар абаһан уялгаяа дүүргээгүй. Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ һүнэй түлөө яруунынхидай ямараар тэмсэһэниинь элирнэ.

Партиин ЦК-гэй декабриин Пленумэй тогтоолые зүбшэн хэлсэжэ, үнгэрһэн жэлэйнгээ үрэ дүнгүүдые согсолон хэлсэхэ зуураа, яруунынхид мүнөө жэлдэ һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ тухай уялга, түсэб баталан абаһан байна. Мүнөө аймагай колхозууд үнеэн бүриһөө 1600 литр, мяха-һүнэй совхоз 1800 литр, тиихэдэ Кировэй нэрэмжэтэ, «Улаан Яруна», «Путь социализма», «Знамя» колхозууд үнеэн бүриһөө 1700—2000 литр һү һааха уялгануудые абаа.

Теэд долоон жэлэй түрүүшын жэл—1959 оной гараһаар энэ уялгаяа хэр дүүргэхээр ажаллажа захалаа юм ааб гэжэ хаража үзэе. Тиихэдэ урдынхяараал муугаар ажаллажа, һү һаалгые дээшэлүүлээгүй, харин доошолуулһаар зандаа. Хэрбээ аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлэй декабриин һүүлшын арбан хоног соо үнеэн бүриһөө 23,5 литр һү һааһан һаа, харин энэ жэлэй январиин түрүүшын арбан хоног соо 14,4 литр һү һаагаа. Харин Карл Марксын, Сталинай, Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ, «Улаан Туяа» колхозууд үнеэн бүриһөө 3,6—12,6 литр һү һааһан байна.

Мүнөө аймаг дотор һү һаалга яахадаашье доошолхо ёһогүй байгаа. Юундэб гэхэдэ, үдэр ерэхэ бүри үнеэд түрэжэ, һаамхай үнеэдэй тоо олошоржо байна ха юм. Эндэ һү һаалгын доошолһоной гол шалтагаан юун бэ гэхэдэ, түргэн һаари хүйтэнэй буухаһаа хойшо һаамхай үнеэдэй харууһа, эдеэлүүлгые һайжаруулаагүй. Олонхи колхозуудта тэдэниие һүрэгһөөнь илгажа, тусхай рационоор эдеэлүүлнэгүй, бүлеэн уһаар уһалнагүй. Үнеэдые һайнаар эдеэлүүлхэ, бүлеэн уһаар уһалха, бүдүүн тэжээлыень буйлуулжа үгэхэ тухай хөөрэлдөөн бололог. Энээн тушаа олон шиидхэбэринүүд абтадаг, захиралта, заабари үгтэдэг юм. Теэд хэлсэһэн үгэдөө хүрэнэгүй. Илангаяа аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Тарышинов), тэрэнэй хүдөө ажахын инспекци (начальнигынь нүхэр Хозонхонов, главна зоотехнигынь нүхэр Чебунин) шэнэ жэлдэ һү һаалга дээшэлүүлхэ тушаа зохихо хэмжээ абанагүй. Тиигэжэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэ эрилтэ багаар табижа, һүнэй түлөө тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлнэгүй.

Жэшээлхэдэ, «Улаан Туяа» колхозые абаад үзэе. Тус колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Жанчипов, парторганизациинь секретарь нүхэр Гармаев) үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө һү һаалгые урда жэлэйхиһээ 324 литрээр багадхаа. Мүнөө тус колхоз һаалиин хоёр гүүртэтэй. Колхозой гол тосхонһоо холо бэшэ һаалиин гүүртэ (даагшань нүхэр Цыбиков) байдаг юм. Арбан һаалишад тус бүридөө 13—16 үнеэдые харууһална. Олонхинь үнеэн бүриһөө үдэртөө миил 1,5—2 литр һү һаана.

—Ганса сагаан һолоомоор шахуу байгаад ямар һүн гарахаб даа. Концентрат бага зэргэ эдюулнэбди,—гэжэ тус гүүртын һаалишан Дулма Нимбуева хөөрэнэ.

—Хэрбээ манай үнеэдые һайнаар эдеэлүүлээд, бүлеэн уһаар уһалдаг һаа, үдэртөө 7—8 литр һү үгэхэ һэн даа. Үнеэднайшье олоороо түрэжэ байна. Би урзанда үнеэн бүриһөө 1600 гаран литр һү һааһан аад, үнгэрэгшэ жэлдэ орой 1100 литр һү һаагааб,—гэжэ һаалишан Янжима Раднаева мэдүүлнэ.

Үнэхөөрөөшье гүүртын һаалишад бултадаа урзанданайхиһаа бага һү һаагаа юм.

Энэ гүүртэдэ һаамхай, һаамхай бэшэшье үнеэд адляар эдеэлүүлэгдэнэ. Бүлеэн уһаар уһалхаһаа байха, зарим хүйтэн үдэр уһалууриингаа холоһоо боложо, уһалангүй үнжэдэг байна. Үбһэ тэжээлэй хоморто шалтаад, тус колхозой зоотехник нүхэр Нимбуев үнеэдэй тэжээлэй нормо табидаггүй байха юм. Тиихэдэ таряа талхаяа хуурай зандань, үйрүүлэнгүй малдаа эдюулнэ. Мүн Хаймасаан гэжэ газарта хэдэн зуугаад центнер силос дарагдаһан аад, үнеэдтэ эдюулэгдэнэгүй. Хабарые хүлеэнэ гү? Энэ гүүртын үнеэдые уһа зөөжэ, бүлеэдхэжэ уһалдаг болохо тухай һара урда тээ колхозой правлениин заседани, партийна суглаан дээрэ шиидхэгдэһэн байна. Теэд энэ шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Жанчипов, парторганизациинь секретарь нүхэр Гармаев гэгшэд оролдоногүй. Харин тиихэдэ колхоздонь тусгаар бензовоз автомашина, уһа хэхэ тусгаар амһартанууд бии юм

Хэрбээ хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гээ һаа, яруунынхид һү һаалгые дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээ абахаар болоо.

Ц. Дандаров,
«Сталинец» газетын редакторай орлогшо.

Амжалтада зоригжуулна

Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һүнэй фермын һаалишад КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ мүрысэн, ажал хүдэлмэридөө бүри ехэ амжалта туйлахаар шиидэнхэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхи түрүү һаалишад Дулсан Цыбикжапова, Цырма Цыбенова, Цырегма Содномова, Бубей Галсанова, Софья Ширапова гэгшэд эрхимээр ажаллажа, даадаг үнеэн бүриһөө 1500—1650 литр һү һаагаа. Энэ амжалтаяа арьбадхан, мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1750—1800 литр һү һаахын түлөө тэмсэжэ эхилээ. Эндэхи малшад үбэлэй һарануудта зунайхиһаа бага бэшэ һү һаахын тула һаамхай үнеэдээ һайнаар харууһалжа, шэмэтэ тэжээл зүбөөр эдюулдэг, бүлеэдхэһэн уһаар уһалдаг байна. Һаамхай үнеэн бүридэ һайхан үбһэ, һайса буйлуулагдаһан һолоомо горьтойгоор эдюулээд, литр һүн бүхэнэй 500 грамм таряа талханай зүйл үгэнэ. Үнеэдээ зүбөөр эдеэлүүлдэг болоһоной ашаар һаалишад Цырегма Содномова, Софья Ширапованар һаядаа үнеэн бүриһөө сүүдхын хахад пүүд һү һаадаг болонхой.

Эндэхи гүүртын һаалишадай гэр байранууд үдэшэндөө зайн галаар гэрэлтүүлэгдэнэ, недели бүри кино харуулагдажа байдаг. Тэдэнэр сүлөө сагтаа культбазада сугларжа, радио шагнаха, шатар, даам табижа амарха, сэнгэхэ аргатай болоо. Мүн хэрэгтэй зуруул, тамхи, дабһа, сай, сахар гэхэ мэтэ үргэн хэрэглэлэй эд бараа худалдаха ларёк эмхидхэгдэнхэй. Эндэ үдэр бүриин шэнэ газетэ, журнал саг сагтаа абтажа байдаг.

Колхозой һүнэй фермын һаалишад, малшад түрэл парти, правительствынгаа анхарал оролдолгодо харюу болгон, 1959 ондо социалистическэ уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхээр зоригжонхой.

С. Цынгуев.

«Эрдэм» совхозой эрхим гахайшан Прасковья Агаповна Горюнова үнгэрһэн жэлдэ гахай бүриһөө 24 поршоонхо абажа түлжүүлээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. А. Горюнова шэнэ түл абажа байна.

Т. Гармаевай фото.

Гурбан жэлэй соёлой добтолго

Түрүүшын жэл юу харуулааб

☆ ☆

Гурбан жэлэй соёлой добтолгодо ороходо гэжэ республикын ажалшадые уряалһан культурын хүдэлмэрилэгшэдэй съезд дээрэ баталагдаһан хандалгые манай аймагай ажалшад баяртайгаар угтажа абаа һэн. Тиигээд соёл культурые эрид һайжаруулха тушаа нилээд ехэ уялга абаһан байгаабди.

Аймагай колхозуудай, совхозой, РТС-эй, эмхи зургаануудай хүсөөр 1958—1960 онуудай туршада 9 клуб, 10 библиотекэ, 18 культбаза, 32 улаан булангай байра, спортын 11 талмай, нарайлалгын 8 гэр, үхибүүдэй 9 ясли, 28 бани, 9 типовой һургуули, зунай кинотеатр, 300 һууритай Культурын байшан гэхэ мэтэнүүдые шэнээр бариха гэжэ шиидхэгдэһэн байгаа. Тэрээнһээ гадна, колхозой гол буусануудые, һуурин газарнуудые болбосон түхэлтэй болгохо, сэсэг ногоо тариха гэхэ мэтын эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэхэ гэһэн байгаабди.

Тэрэшэлэн арад зоной дунда политико-хүмүүжүүлгын, научно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хүн зониие культурнаар ажаһуудаг болгохо, хуушанай хорото үлэгдэл болохо — архидалгатай, шажан бурханда мухараар һүзэглэхэ, хулигаантаха ябадалтай шангаар тэмсэхэ гэжэ уялга абаад, эдэ бүхэнөө дүүргэжэ эхилээбди. «Уялга абаа һаа—дүүргэ, үгэеэ үгөө һаа—тэрээндээ хүрэ!»—гэһэн уряатайгаар хүдэлмэрилдэг коллективүүд олон боложо, зарим тэды амжалта туйлажа шадаа.

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын—коммунизм байгуулагшадай съездын хүндэлэлэй мүрысөөндэ орожо, манай аймагай культурын хүдэлмэрилэгшэд соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри бүри һайжаруулаа.

Мүнөө манай колхозууд экономическа талаараа нилээд бүхэжөө. Тиимэһээ культурна ямаршье барилга хэхэ дүүрэн аргатай болоо.

Соёлой добтолгын түрүүшын жэлдэ, үнгэрэгшэ 1958 ондо манай аймаг соо 3 культбаза, 5 улаан булан, 1 больница, нэгэ библиотекэ, нарайлалгын гэр, ниитын 6 бани, фельдшерэй 2 пункт шэнээр баригдаа. Малшадай һууха 25 гэр, колхознигуудай—182 гэр баһал шэнээр бодхоогдоо.

Мүн Дзержинскиин, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозуудта шэнэ клуб баригдажа эхилээ. Соёлой добтолго эхилхээр эгээн түрүүлжэ аймаг соогоо үүсхэл гаргаһан нүхэр Б. Л. Мурхонов түрүүлэгшэтэй, нүхэр С. Б. Жаргалов парторганизациин секретарьтай «Эрдэм» колхоздо хэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухай онсолон тэмдэглэхээр. Тус колхозойхид үнгэрэгшэ жэлдэ библиотекэ, айлшадай бууха гэр, правлени, шулуугаар ниитын бани, нэгэ культбаза, сельмаг шэнээр баряа. Колхозойнгоо гол буусада 30×15 метрын хэмжээтэй, нэгэ метр хахад гүнзэгытэй нуур тогтоогоо. Гадна 280 һурагшадые багтааха 9 класстай һургуулиин шэнэ байшан барижа эхилээ. Тэрээндэ хэрэглэгдэхэ модо, шулуун хүсэд дүүрэн бэлдэгдэнхэй. Колхозой центрһээ холо байдаг тарян ажалай бригада, малай фермэ, гүүртэнүүдые энэ жэлдэ радио, телефонтой болгохо гэжэ шиидээд, мүнөө багананудай 300 модо бэлэдхээ. Эндэ баригдаһан клуб, культбаза, библиотекэ, улаан булан хэрэгтэй түхеэрэлгээрээ хангагданхай. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ театральна 60 диван, «Восток» гэжэ маркын радиоприёмник, 2500 түхэригэй литература абаһан байна. Отара, фермэнүүдтэ радиоприёмнигууд тодхогдонхой, газетэ, журналнууд захигданхай.

Колхозой клубай дэргэдэ уран һайханай самодеятельностиин саг үргэлжын кружок хүдэлмэрилнэ. Клуб соо лекци, элидхэл, «асуудал, харюугай» вечер, «аман үгын» журнал, шатар, даам наадалган ходо үнгэргэгдэдэг байна. Мүнөө тус колхозой гэшүүд, илангаяа холын гүүртэнүүдэй малшад ууҗам, һаруул гэр байранууд соо культурнаар ажаһуунад. Гурбан жэлэй соёлой добтолго тушаа гол анхаралаа табидаг хүтэлбэрилэгшэдтэй нютагуудта энэ хүдэлмэри иимээр ябуулагдана.

Тэрэшэлэн Сагаатайн хүдөөгэй библиотекые даагша нүхэр Шабалина өөрынгөө хүдэлмэриие нилээд һайжаруулжа шадаа. Энэ нүхэр уран һайханай, политическэ, хүдөө ажахын темэтэй номуудые холын гүүртын малшадта абаашажа уншуулхаһаа гадна, соёлой добтолгын ябаса тухай, партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл, КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые, советскэ һунгуули, демократи тухай нютагайнгаа байдалтай нягтаар холбон, һонирхолтой хөөрэлдөө ходо үнгэргэдэг. Тиихэдэ партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозой клуб соо хүн зон олоороо сугларан, лекци, элидхэл, «аман үгын» журнал шагнажа, кинокартина хаража, сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэдэг болоһоор үнинэй.

Тиигэбэшье саарһан дээрэ гоё-гоё уялгануудые абажархёод, тэрэнээ мартадаг хүтэлбэрилэгшэдэй байхань гэмшэлтэй байна. Жэшээнь, Чапаевай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозууд клубуудые бариха уялгануудһаа бэшыень мартажархёод, һанаа амархан һуужа байдаг. Тэрэшэлэн «Октябрь», «Коммунизм» колхозуудта гэр байрануудые шэнээр бариха хүдэлмэри муугаар ябуулагдана.

Ж. Лумбунов, КПСС-эй Зэдын айкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые 300 мянган хүнөөр шэнээр хороохо тухай Советскэ правительствын шиидхэбэриин дүүргэлтэ туш[аа]

ТАСС-эй МЭДЭЭСЭЛ

СССР-эй Верховно Соведэй 1957 оной декабриин 21-нэй тогтоолой ёһоор, Советскэ Союзай правительство хадаа эб найрамдалай аша туһа харан, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха зорилгоор СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые 1955—1956 онуудта 1 миллион 840 мянган хүнөөр хорооһонһоо гадуур, үшөө 300 мянган хүнөөр нэгэ талаһаа хороохо гэжэ шиидхэбэри абаһан юм. Энээн тухай үнгэрэгшэ жэлэй эхиндэ мэдээсэгдээ һэн.

Энэ шиидхэбэреэр правительствын хараалһан бүхы хэмжээ-ябуулганууд 1959 оной январиин 1 хүрэтэр дүүргэгдэжэ, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд 1959 оной январиин 1 хүрэтэр 300 мянган хүнөөр хороогдобо. Тиихэдэ гол түлэб СССР-эй газар дээрэ байһан сэрэгэй частьнууд, соединенинүүд болон эмхи зургаанууд тараагдажа, энэ хороолго хэгдэһэн байна. Гадна Германиин Демократическа Республикаһаа 41 мянган хүнһөө, Венгриин Арадай Республикаһаа 17 мянган хүнһөө бүридэһэн сэрэгэй частьнууд болон соединенинүүд СССР-эй газар дээрэ оруулагдаад, мүн тараагдаһан байха юм.

Арми болон флодһоо табигдаһан хүнүүд хододоо ажаһууха газарнуудтаа ажал хүдэлмэреэр хангагданхай.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые шэнээр хорооһонһоо уламжалан алмагд[аһан] мүнгэ зөөри арадай ажахые [хү]жөөлгэдэ, совет арадай матери[альна], культурна ажабайдалые са[йжаруул]дань һайжаруулгада зорюула[гда]һан байна.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнү[үдые] 300 мянган хүнөөр хороохо хү[дэл]мэриин хүсэдөөр дүүргэгдэһэн [ту]хай мэдээсэхэ зуураа, Сове[тскэ] Союзай абаһан энэ шухала [хэм]жээн уласхоорондын шанга бай[далые] һуларуулха, гүрэнүүдэй хоор[ондо] харилсаа байгуулхадаа бэе бэ[едээ] этигэлсэдэг болохо хэрэгтэ ту[һа бол]ха гэжэ Советскэ правительств[о] этигэнэ. Эб найрамдалай, ара[д ара]дай хоорондын хани барисаа[н тухай] ленинскэ политикые Советскэ [Со]юзай шууд сэхээр бэелүүлдэг бай[һые] бүгэдэндэ мэдээжэ бари[лга] СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые [шэ]нээр хорооһон ушар үнэмшэ[лтэй]гээр гэршэлэн харуулна.

Советскэ Союзай өөрынгөө [зэб]сэгтэ Хүсэнүүдые, буу зэбс[эг] нэгэ талаһаа хороолго яарал[тай]гаар зэбсэгжэлгые болюулха, у[ласхо]оронды шахардуу шанга бай[дал] һуларуулха талаар тодорхой [хэм]жээнүүдые абахадань, бусад г[үрэ]нүүдтэ, илангаяа Хойто-атлант[ическа] союзда ородог гүрэнүүдтэ [жэ]шээ боложо үгэхэ бэзэ гэжэ на[йдажа] байһанаа Советскэ Союзай тэлбэрилхы хүнүүд элишэлнэ.

РСФСР-эй гурбадахи шүүбэри[тэ] лотерей

1959 оной гурбадахи шүүбэритэ лотерейн биледүүдые худалдалга Россин Федерациин город, тосхонуудта февралиин 1-һээ эхилхэнь. Хамта дээрээ 640 миллион түхэригэй биледүүд тараагдахаар хараалагдаһан байна. Лотерейн биледүүд дүрбэ дахин таһалагдажа гаргагдаха. Түрүүшынь тираж Москвада апрелиин 15-да, хоёрдохинь—Куйбышевта июниин 30-да, гурбадахинь—Горькидо сентябриин 15-да, дүрбэдэхи тиражынь Свердловскдэ ноябриин 30-да болохо байна. 1—4-дэхи гаргалгын билет бүхэн имагтал нэгэ тиражда хабаадаха юм. Биледэй сэн 3 түхэригэй байха.

Энэ лотерейн биледүүдые нөөсэлгын кассануудһаа, стадионууд, театрнууд, магазинууд, газетын киоскнуудһаа, вокзалнууд болон метроһоо гар мүнгөөр худалдан абажа болохо юм. Предприятинууд болон эмхи зургаануудта биле[д] худалдагдахагүй.

Бүхы дүрбэн тиражда «В[ол]га» гэжэ 86, «Москвич» 172 автомашина, газарай [ябадалда] тогаар хангагдаһан 215 1161 мотоцикл, олон пианина, [теле]визор, фотоаппарат, час болон сад үнэтэ эд шүүбэридэ [гаргагда]хаар хараалагданхай.

Лотерейн бүхы тиражуудта [...] миллион түхэригэй гү, али гар[гагда]даһан лотерейн биледүүдэй сэ[нэй] табин процентнь шүүбэридэ гар[гагдаха] юм.

Лотерейн биледэй эзэд шү[үбэри]эдэйнгээ сэнгые өөрынгөө дү[рөөр] нөөсэлгын кассануудһаа мүн[гөөр] абажа шадаха байна. Биле[дэй] эзэдтэ шүүһэн эдынь худа[лдаа]наймаанай организацинууд [...] гү, али эльгээхэ байна.

(ТАСС).

МОДОНОЙ ЗАВОДОЙХИДОЙ АЖАЛАЙ ХЭРЭГҮҮД

Улан-Удын модоной заводой коллектив 3 халаан боложо хубаараад, түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлмэрилхэ зуураа, Эхэ орондоо барилгын модо ехээр үгэхын тула бүхы хүсэ шадалаа табидаг. Энэ заводой хюрөөдэмэл модон Советскэ Союзай вагон, автомобиль бүтээлгын заводуудта, совхозуудта, колхозуудта, мүн аха дүү Монгол Арадай Республикада, холын Афганистанда эльгээгдэнэ.

Заводой коллектив түсэбөө жэлһээ жэлдэ болзорһоонь урид дүүргэдэг, заншалтай болоһоор үнинэй. Тиимэһээ тус завод Улан-Удэ городой Октябрьска районой түрүү предприятинуудай нэгэн болоһон байна.

Заводой коллектив 1958 оной туршада 20 мянгаһаа дээшэ кубометр модо түсэбһөө үлүүгээр хюрөөдэн гаргаа. Тиигэжэ 1957 онойхитой сасуулхада, үнгэрһэн жэл завод 2 миллион 100 мянган түхэригэй продукци үлүүгээр үгэһэн байна. Эндэ ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ, завод доторойнгоо арга боломжые гүйсэд хэрэглэхэ эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Шэнэ техникэ, түрүү технологи эндэ хэрэглэгдэдэг болоо. Механик Александр Григорьевич Федоровой болон тэрээнтэй хамта бүлэг хүдэлмэришэдэй оруулһан уралан нарижуулгын дурадхалаар модо хюрөөдэдэг комбайн тодхогдожо (шэнээр табигдажа), модо илгадаг транспортёрнууд ехэ ашагтайгаар хүдэлмэрилдэг болоо. Тэрэнэй ашаар энэ участогһаа 10 гаран хүн сүлөөлэгдэжэ, ондоо ажалда оробо. Тэрэшэлэн шэнэ техникэ олоор абтажа, олон участогуудай хүдэлмэриие хүнгэдхөө.

1958 ондо заводой уралан нарижуулагшад 80 гаран дура[дхал] оруулаа. Тэдэнэй диилэнхи[ниинь] ниинь ажалда нэбтэрүүлэгдээд, [...] мянга гаран түхэригэй алм[аг] үгөө.

Слесарьнүүд Григорий Ива[нов], Геннадий Беломестных, шо[фёр] Анатолий Джайсин, механи[к] Михаил Михайловский, Але[ксей] Васильев, Альберт Загайнов, хү[дэл]мэришэд Михаил Тюрюханов, А[лек]сандр Плиханов, Михаил Еса[ков] гэгшэд эрхим уралан нарижу[улаг]шад гэжэ тоологдоно.

Ажалай эмхидхэлэй һайнаар бигдаһанай, машина механизму[дые] зүбөөр ашаглагдаһанай ашаар [за]водойхид 1958 ондо иимэ амж[алта] туйлаа. КПСС-эй XXI съездын дэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй [...] дундуур ажалай түрүүшүүл олошоржо байна. Мастер [...] Павловай даадаг халаанайхид оной түсэбһөө гадуур 6 мянга[н ку]бометр модо хюрөөдөө. М[астер] Иван Горячкинай даадаг хала[анай]хид мүн лэ түсэбһөө гадуур 4 [мян]ган кубометр модо хюрөөдэбэ. [...] халаанайхид 1959 оной эхеэр [...] бэшэ амжалта туйлажа эхилээ. [Ян]вариин 6-да заводой коллект[ив] абаһан шэнэ уялга соо ингэжэ [би]шэгдээ: «Заводойхид партиин съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр [хоёр] варь һарын түсэб дүүргэжэ, т[үсэб]һөө гадуур 200 мянган түхэр[игэй] продукци үлүү ехые үгэхэ, мүн [...] галтын үдэр хүрэтэр 2 һарын т[үсэб]һөө гадуур 2500 кубометр хюр[өөдэ]мэл модо гаргаха». Жэлэй т[үрүү]шын хоёр һарын турша соо зав[одой] уралан нарижуулагшад 20 ду[рад]хал оруулха гэжэ шиидээ. Абт[а]эдэ уялганууд бэелүүлэгдэжэ [эхи]лээ.

Д. Аюшее[в].

Городской Соведтэ һунгаха Улан-Удэ городой һунгуулиин комиссиһаа

Ажалшадай депутадуудай городской Соведтэ һунгаха Улан-Удэ городой һунгуулиин комисси горсоведэй гүйсэдкомой (Кировэй үйлсын 33-дахи гэр) депутадуудай таһалта соо байр[лана] № 46-88 гэһэн телефонтой.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[В]**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни —34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—24-74, писем трудящихся 40-49, отдел переводов; корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00952. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4772.